

**Założenia do Programu
Wspierania
Przedsiębiorczości Miasta
Racibórz na lata 2015 -
2020**

Maj 2015 r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Charakterystyka demograficzna i sytuacja na rynku pracy	4
2.1 Sytuacja demograficzna.....	4
2.2 Migracje ludności	5
2.3 Bezrobocie miasta Raciborza.....	6
2.4 Monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych miasta Raciborza w 2014 roku ..	10
3. Podmioty gospodarcze miasta Racibórz	12
3.1 Liczba i struktura firm na terenie miasta.....	12
3.2 Charakterystyka oraz kondycja rozwojowa MSP	14
4. Potencjał edukacyjny i szkoleniowy	15
4.1 Placówki oświatowe miasta Raciborza	15
4.2 Dostęp do szkolnictwa wyższego.....	17
4.3 Poziom wykształcenia	18
4.4 Podstawy przedsiębiorczości w szkołach.....	20
4.5 Projekty i konkursy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości	20
5. Poziom wykorzystania dostępnych środków na podejmowanie działalności gospodarczej w Raciborzu oraz rozwój istniejących firm	21
6. Nieruchomości lokalowe	23
7. Zagospodarowanie przestrzenne miasta Racibórz	26
8. Dostępna baza terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne i mieszkaniowe	27
9. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna.....	29
10. Dotychczasowa sprzedaż terenów inwestycyjnych	30
11. Promocja terenów inwestycyjnych.....	30
12. Ulgi w podatkach oferowane przedsiębiorcom przez Miasto	31
13. Instytucje otoczenia biznesu	32
14. Podejmowane przez miasto inicjatywy na rzecz wspierania przedsiębiorczości	33
15. Kierunki wspierania przedsiębiorczości	35
15.1 Obszar I – Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej	35
15.2 Obszar II – Promocja inwestycyjna	37
15.3 Obszar III – Rozwój przedsiębiorczości	38
15.4 Obszar IV – Edukacja przedsiębiorczości oraz dostosowanie kwalifikacji młodzieży, studentów i osób poszukujących pracy do potrzeb lokalnych przedsiębiorców	40
16. Zakończenie	42

1. Wprowadzenie

Przedmiotem niniejszego dokumentu są **Założenia do „Programu Wspierania Przedsiębiorczości Miasta Raciborza na lata 2015 - 2020”**. Potraktować go należy jako projekt roboczy wskazujący długoterminowe kierunki działań, które wpłyną na osiągnięcie zamierzonego efektu jakim ma być szeroko rozumiany rozwój gospodarczy miasta. Proponowane działania, które wskazano w opracowaniu, stanowią swego rodzaju zbiór dostosowany do możliwości organizacyjnych i finansowych oraz są zgodne ze wskazanymi w *Strategii Rozwoju Miasta Racibórz* działaniami priorytetowymi w perspektywie do 2020 r. Taki program ma być wspólnym efektem pracy, który będzie przemyślaną inicjatywą przedstawicieli miasta i jego głównych beneficjentów – przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów. Dlatego też, pierwszym etapem jego opracowania jest przedstawienie pewnych propozycji - założeń, które należy zaopiniować przez odpowiednie organy, a następnie skonsultować z przedsiębiorcami.

Rozwój sektora prywatnego jest motorem rozwoju kraju i regionów. Dlatego też, bez wątplenia, wypracowanie przez jednostki samorządu terytorialnego pewnego skoordynowanego systemu wsparcia zarówno dla istniejących, jak i nowo powstających przedsiębiorstw jest obecnie jednym z kluczowych działań postrzeganych jako główny czynnik warunkujący ich rozwój społeczno – gospodarczy. W ślad za tą tendencją miasta śląskie, w tym miasta zlokalizowane w Subregionie Zachodnim, podejmują kompleksowe działania mające na celu wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i poziomu inwestycji co ma zapewne związek z rosnącą na rynku konkurencją w zakresie pozyskiwania inwestorów oraz zauważaną w województwie śląskim niską przeżywalnością przedsiębiorstw w okresie ostatnich 10 lat.

Założenia programowe, jak każde długookresowe działanie strategiczne, powinny być ściśle powiązane z indywidualną dla każdego miasta sytuacją i jego specyfiką. Dlatego też, przystępując do przygotowania założeń, oparto się o wybrane dostępne dane diagnostyczne zawarte w *Strategii Rozwoju Miasta Racibórz do 2020 r.* oraz w *Diagnozie sytuacji społeczno – gospodarczej Miasta Racibórz*. Ponadto na potrzeby tego opracowania przeprowadzono szeroką *diagnozę dotyczącą przedsiębiorczości* w mieście obejmującą szczegółową analizę dostępnych danych. Przeprowadzono wywiady i konsultacje z przedstawicielami miasta, którzy realizują działania związane z przedsiębiorczością i inwestowaniem, jak również wywiady z przedstawicielami samorządu gospodarczego.

W dokumencie nie wskazywano listy oczekiwanych rezultatów i wskaźników realizacji. Zostaną one opracowane w dalszych etapach prac nad dokumentem. Niemniej jednak przygotowując założenia do programu za priorytetowy cel przedsięwzięcia uznano rozwój przedsiębiorczości oraz zagwarantowanie mieszkańcom Raciborza lepszych warunków życia.

2.Charakterystyka demograficzna i sytuacja na rynku pracy

2.1 Sytuacja demograficzna

Według danych GUS – liczba mieszkańców w Raciborzu na koniec 2013 r. wynosiła **55 930 osób**. W porównaniu do 2010 r. nastąpił spadek liczby mieszkańców o 422 osoby. Główną przyczyną takiego stanu jest ujemny przyrost naturalny oraz migracja ludności, w tym poza granice kraju. Średnia gęstość zaludnienia w Raciborzu na koniec 2013 r. wyniosła **ok. 746 osoby/km²**. Szacuje się, że w kolejnych latach będzie następował dalszy spadek liczby ludności w mieście.

Ludność	2010	2011	2012	2013
Mężczyźni	26850	26825	26707	26620
Kobiety	29502	29464	29377	29310
Ogółem	56352	56289	56084	55930

Tabela 1. Liczba ludności miasta Raciborza wg grup wieku i płci w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań wskazał, że zmiany demograficzne w Polsce były zróżnicowane pod względem przestrzennym. Województwo śląskie jest trzecim województwem po opolskim i łódzkim, w którym na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat występuje zjawisko depopulacji czyli zmniejszania liczby ludności. Problem ten dotknął również miasto Racibórz co potwierdza poniższa tabela.

Liczba ludności w latach 1995-2013

1995	2000	2005	2010	2013
65 041	60 132	57 755	56 352	55 930

Tabela 2. Liczba ludności w Raciborzu w latach 1995-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie ze sporządzoną przez Główny Urząd Statystyczny prognozą demograficzną na lata 2010–2030 w mieście Racibórz w perspektywie roku 2030 nastąpi spadek liczby ludności aż o 24,5% w stosunku do stanu z 2010 r.

Prognoza demograficzna GUS dla miasta Racibórz do 2030 r.

Rok	Płeć			Osoby wg grup wieku			Saldo migracji	Przyrost naturalny
	razem	mężczyźni	kobiety	0–17	18–59/64	60+/65+	osoby	osoby
2010	54 481	25 853	28 628	8 984	36 138	9 359	-63	-108
2015	51 214	24 252	26 962	7 697	32 670	10 847	-12	-160

2020	47 921	22 665	25 256	6 948	28 536	12 437	-2	-247
2021	47 269	22 353	24 916	6 814	27 807	12 648	5	-272
2025	44 559	21 027	23 532	6 199	25 103	13 257	15	-331
2030	41 115	19 366	21 749	5 382	22 328	13 405	38	-402

Tabela 3. Prognoza demograficzna GUS dla miasta Racibórz do 2030 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Według klasyfikacji ekonomicznych grup wiekowych w Raciborzu dominuje ludność w wieku produkcyjnym. W roku 2013 było to 36 829 osób. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 8693, natomiast w wieku poprodukcyjnym – 10 408.

Lata	2010	2011	2012	2013
Ludność w wieku przedprodukcyjnym:				
Mężczyźni	4765	4675	4561	4472
Kobiety	4606	4454	4314	4221
Ogółem	9371	9129	8875	8693
Ludność w wieku produkcyjnym:				
Mężczyźni	19214	19194	19101	18982
Kobiety	18440	18253	18082	17847
Ogółem	37654	37447	37183	36829
Ludność w wieku poprodukcyjnym:				
Mężczyźni	2871	2938	3045	3166
Kobiety	6456	6731	6981	7242
Ogółem	9327	9669	10026	10408

Tabela 4. Liczba mieszkańców miasta Racibórz z podziałem na wiek w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W związku z zawartymi w powyższych tabelach danymi demograficznymi należy w Raciborzu podjąć kroki służące zahamowaniu spadku liczby ludności przede wszystkim poprzez zapewnienie miejsc pracy i odpowiednich warunków rozwoju.

2.2 Migracje ludności

Wszystkie podregiony za wyjątkiem powiatu rybnickiego, charakteryzuje ujemne saldo migracyjne. Jednym z głównych powodów ujemnego salda migracyjnego jest brak większych ośrodków miejskich oraz akademickich w Euroregionie. W perspektywie do roku 2020 można oczekiwać dalszego ubytku mieszkańców. Wyludnianie się jest również jedną z przyczyn zmian strukturalnych na rynku pracy.

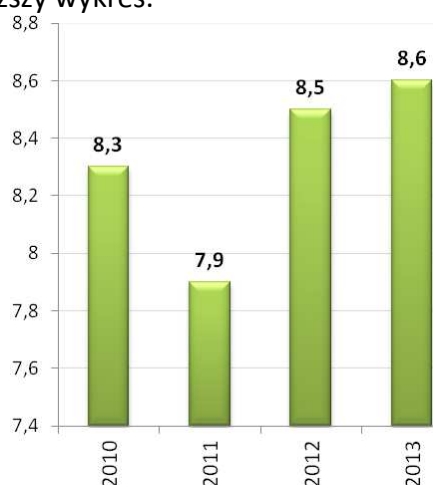
Jednostka terytorialna	Liczba przyjeżdżających	Liczba wyjeżdżających	Saldo
Powiat głubczycki	548	683	-135
Powiat raciborski	1171	1210	-39
Powiat rybnicki	1055	881	174
Powiat wodzisławski	1881	1911	-30

Tabela 5. Migracje ludności w powiatach w latach 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS (Bank Danych Lokalnych)

2.3 Bezrobocie miasta Raciborza

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy wynika, że bezrobocie w Raciborzu charakteryzowało się umiarkowaną tendencją rosnącą z wyjątkiem roku 2011. Liczbę bezrobotnych w latach 2010-2013 przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Stopa bezrobocia w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

Bezrobotni	Lata		
	2012	2013	2014
Ogółem liczba osób bezrobotnych	3039	3126	2745
w tym kobiety	1817	1900	1670

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

W 2014 roku liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w Raciborzu była niższa niż w roku 2013 (stan na 31.12.2013r. - 3126 osób ogółem, w tym 1900 kobiet). Od początku roku 2014 liczba bezrobotnych spadła o 381 osób. Stopa bezrobocia w powiecie raciborskim kształtowała się na poziomie 7,6% i była niższa od średniej krajowej (która kształtuje się na poziomie 11,5%) oraz województwa śląskiego (9,6%).

Osoby bezrobotne miasta Raciborza z podziałem na wiek i wykształcenie

Poniższe dwie tabele prezentują wykaz osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu z podziałem na wiek i wykształcenie.

Bezrobotni wg poziomu wykształcenia	Lata					
	2012	W tym kobiety	2013	W tym kobiety	2014	W tym kobiety
Wyższe	381	193	386	287	340	249
Policealne i średnie zawodowe	660	363	708	490	605	412
Średnie ogólnokształcące	250	153	237	165	215	155

Zasadnicze zawodowe	819	416	847	445	768	409
Gimnazjalne i podstawowe	929	491	948	513	817	445

Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych wg w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

Bezrobotni wg. wieku	Lata					
	2012	W tym kobiety	2013	W tym kobiety	2014	W tym kobiety
18 – 24 lat	651	419	658	439	517	332
25 – 34 lat	891	472	691	623	763	556
35 – 44 lat	501	272	506	338	482	314
45 – 54 lat	585	311	610	343	525	297
55 – 59 lat	309	142	330	157	308	159
60 lat i więcej	102	-	131	-	150	12

Tabela 8. Wykaz osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu wg wieku w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

Wśród ogółu zarejestrowanych dominowały kobiety, które stanowiły 60,83%. Wśród zarejestrowanych przeważały osoby z następującym wykształceniem:

- gimnazjalne i podstawowe - 29,76%
- zasadnicze zawodowe - 27,97%
- średnie ogólnokształcące - 7,83%
- policealne i średnie zawodowe - 22,04%
- wykształcenie wyższe - 12,38 %.

Większość zarejestrowanych bezrobotnych stanowiły osoby młode do 34 roku życia – 46,63% (w tym: przedział wiekowy 18-24 lata - ogółem 517 osób tj. 18,83%), osoby w przedziale wiekowym 35 – 44 lata stanowiły 17,55%, 45 – 54 lata stanowiły 19,12%. Ponadto zarejestrowano jeszcze jedną grupę osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 55 – 60 lat i więcej, które stanowiły 16,68% ogółu bezrobotnych.

Osoby bezrobotne miasta Raciborza ze względu na posiadane kwalifikacje zawodowe

Nazwa zawodu	Ogółem liczba bezrobotna		
	Lata		
	2012	2013	2014
Bez zawodu	633	661	549
Pedagog	32	22	16
Technik budownictwa	29	29	23
Technik mechanik	34	30	35
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	36	41	35
Technik ekonomista	55	59	45
Technik prac biurowych	127	117	81

Kucharz	60	63	49
Kelner-Barman	31	24	30
Fryzjer	35	40	44
Sprzedawca	254	267	237
Rolnik produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby	27	15	17
Murarz	43	46	53
Hydraulik	0	0	17
Malarz-tapeciarz	19	20	16
Malarz-budowlany	14	23	19
Ślusarz	86	80	61
Tokarz w metalu	24	18	22
Cukiernik	36	46	42
Stolarz	21	22	26
Krawiec	59	61	52
Szwaczka	19	19	16
Górnik eksploatacji podziemnej	50	24	24
Salowa	0	0	18
Sprzątaczką	37	35	39
Robotnik budowlany	51	40	34
Pakowacz	49	61	52

Tabela 9. Najliczniej reprezentowane ogółem zawody miasta Raciborza w latach 2012-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

Najliczniejszą grupę wśród osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu w 2014r. stanowiły osoby bez zawodu. Ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wyniósł 549 osób tj. 20% co oznacza, iż w dalszym ciągu prawie co piąta osoba zarejestrowana w raciborskim urzędzie pracy nie ma zawodu. W grupie tej 12,49% stanowią kobiety, a 4,77% osoby bezrobotne pozostające bez pracy powyżej 12 m-cy. Wynikało to głównie z rejestracji po zatrudnieniu na czas określony, lub sezonowości wykonywanych prac. Są to osoby, które ze względu na niskie kwalifikacje lub ich brak nie mogą znaleźć stałego zatrudnienia i tylko na czas zatrudnienia czasowego są wyłączeni z ewidencji osób bezrobotnych.

Pozostałe grupy osób bezrobotnych zarejestrowanych to osoby z konkretnymi, wyuczonymi zawodami posiadającymi wykształcenie zawodowe, średnie lub wyższe. Głównie są to osoby podzielone na dwie grupy:

- a) osoby młode – absolwenci szkół nie posiadający stażu pracy, doświadczenia zawodowego;
- b) osoby długotrwale zarejestrowane, które nigdy nie pracowały w zawodzie wyuczonym lub ich zawód uległ już dezaktualizacji.

Spośród osób pozostających w ewidencji urzędu w końcu analizowanego okresu posiadających zawód, największą populację stanowili sprzedawcy - 237 osób (8,63%). Drugą, co do wielkości populację stanowili bezrobotni z zawodem technik prac biurowych- 81 osób (2,95%). Wśród nich było 36 osób zarejestrowanych dłużej niż 12 miesięcy. Równie liczną populację stanowią bezrobotni z zawodem: ślusarz - 61 osób, murarz – 53 osoby, kucharz - 49 osób, krawiec – 52 osoby.

Zgłoszone oferty pracy w raciborskim urzędzie pracy

2012		2013		2014	
Zawód	Zgłoszone oferty pracy	Zawód	Zgłoszone oferty pracy	Zawód	Zgłoszone oferty pracy
Przedstawiciel handlowy	48	Przedstawiciel handlowy	23	Przedstawiciel handlowy	61
Technik prac biurowych	56	Technik prac biurowych	77	Technik prac biurowych	112
Robotnik gospodarczy	69	Robotnik gospodarczy	105	Robotnik gospodarczy	127
Kucharz	26	Kucharz	33	Kucharz	43
Sprzedawca	126	Sprzedawca	114	Sprzedawca	294
Murarz	21	Murarz	22	Murarz	24
Kierowca samochodu ciężarowego	61	Kierowca samochodu ciężarowego	85	Kierowca samochodu ciężarowego	150
Monter/składacz okien	50	Monter/składacz okien	199	Monter/składacz okien	128
Robotnik budowlany	71	Robotnik budowlany	44	Robotnik budowlany	117
Technik administracji	-	Technik administracji	88	Technik administracji	112
Specjalista ds. sprzedaży	35	Specjalista ds. marketingu	28	Specjalista ds. sprzedaży	-
Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	40	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	-	Operator urządzeń do produkcji wyrobów cukierniczych	50
Sprzątaczką	67	Sprzątaczką	59	Sprzątaczką	79
Pakowacz	24	Pakowacz	35	Pakowacz	128
Magazynier	41	Magazynier	106	Magazynier	56
Dekarz	11	Dekarz	24	Dekarz	40
Inwentaryzator	-	Inwentaryzator	-	Inwentaryzator	60
Doradca klienta	-	Doradca klienta	24	Doradca klienta	-
Kelner – Barman	27	Kelner – Barman	32	Kelner - Barman	50
Kasjer handlowy	-	Kasjer handlowy	33	Kasjer handlowy	-
Sprzedawca	-	Sprzedawca	114	Sprzedawca	-
Ślusarz	35	Ślusarz	23	Ślusarz	97
Pomoc kuchenna	26	Brukarz	30	Brukarz	108
Pracownik ochrony	-	Pracownik ochrony	67	Pracownik ochrony	61
Telemarketer	25	Telemarketer	-	Telemarketer	-
Spawacz metodą MAG	-	Spawacz metodą MAG	-	Spawacz metodą MAG	52
Doradca klienta	-	Doradca klienta	24	Doradca klienta	-
Parkingowy	-	Parkingowy	-	Parkingowy	30
Kierowca operator wózków jezdniowych	-	Kierowca operator wózków jezdniowych	85	Kierowca operator wózków jezdniowych	-

Tabela 10. Wykaz zgłoszonych ofert pracy w wybranych zawodach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Raciborzu

W 2014r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu wpłynęło ogółem 3497 ofert pracy. Przeważały oferty pracy dla osób młodych, dyspozycyjnych, komunikatywnych, posiadających prawo jazdy/mile widziany własny samochód/ ze znajomością języka obcego i znajomością obsługi komputera, jeśli chodzi o mężczyzn to preferowane są osoby, które posiadają wyuczony zawód, doświadczenie zawodowe oraz uprawnienia.

Największe trudności ze znalezieniem pracy na naszym rynku pracy w dalszym ciągu mają osoby bez kwalifikacji zawodowych, dla których pracodawcy zgłaszają najmniej ofert pracy. Duże trudności ze znalezieniem pracy mają kobiety, które ukończyły 50 lat bez względu na

poziom wykształcenia i kwalifikacje, jak również osoby długotrwale zarejestrowane w Urzędzie Pracy bez względu na wiek i płeć.

Analiza sytuacji na naszym rynku pracy wskazuje, że największe szanse na podjęcie pracy mają właśnie osoby młode o stosunkowo wysokich kwalifikacjach, legitymujące się równocześnie przynajmniej kilkuletnim doświadczeniem zawodowym na stanowiskach pracy, o które się ubiegają.

2.4 Monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych miasta Raciborza w 2014 roku

Monitorowanie zawodów nadwyżkowych i deficytowych dokonywane jest co roku przez Powiatowy Urząd Pracy. Jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, a dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkoterminowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Informacje o rynku pracy, które gromadzi powiatowy urząd pracy, pozwolą w pewnym stopniu ocenić stan mobilności zawodowej osób zarejestrowanych jako bezrobotne oraz wymagania i predyspozycje pracodawców zatrudniających pracowników. Zebrane dane umożliwiają analizowanie rynku pracy i obecnych na nim zasobów ludzkich oraz stworzenie na tej podstawie rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Analiza zawodów nadwyżkowych oraz deficytowych miasta Raciborza stanowi następnym ważnym elementem analizy rynku pracy miasta. Warto w tym miejscu jasno zdefiniować zawód nadwyżkowy i deficytowy.

Pod pojęciem zawód deficytowy rozumie się taki zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast zawód nadwyżkowy jest to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Poprzez zawód zrównoważony uważa się taki, który wskazuje równowagę na rynku pracy.

Klasyfikacja zawodów deficytowych miasta Raciborza

Zawód	2012		2013		2014	
	Zgłoszone oferty pracy	osoby	Zgłoszone oferty pracy	osoby	Zgłoszone oferty pracy	osoby
Specjalista do spraw sprzedaży	35	3	13	3	21	2
Przedstawiciel handlowy	35	8	23	9	61	3
Recepcjonista	-	-	-	-	9	2
Listonosz	-	-	17	2	18	3
Robotnik gospodarczy	-	-	105	10	127	23
Zbrojarz	-	-	-	-	13	1
Brukarz	20	4	30	24	108	9
Tynkarz	-	-	-	-	19	1
Monter/składacz okien	50	3	199	3	74	8
Operator urządzeń do produkcji wyrobów	40	5	-	-	50	7

cukierniczych						
Elektryk	-	-	27	2	22	4
Operator koparko - ładowarki	-	-	5	1	-	-
Rewident taboru kolejowego	-	-	-	-	8	1
Kierowca samochodu ciężarowego	56	10	85	9	150	16
Kierowca operator wózków jezdniowych	-	-	85	1	21	3
Robotnik budowlany	-	-	-	-	117	72
Parkingowy	-	-	-	-	30	2
Pracownik ochrony	-	-	67	1	-	

Tabela 11. Zestawienie deficytowych zawodów miasta Raciborza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Raciborzu

Klasyfikacja zawodów nadwyżkowych miasta Raciborza

Zawód	2012		2013		2014	
	Zgłoszone oferty pracy	osoby	Zgłoszone oferty pracy	osoby	Zgłoszone oferty pracy	osoby
Pedagog	0	32	2	22	0	16
Socjolog	0	10	-	12	0	10
Technik budownictwa	2	29	8	29	4	23
Technik żywienia i gospodarstwa domowego	-	36	-	41	1	35
Technik ekonomista	-	55	2	59	0	45
Technik elektryk					0	
Terapeuta zajęciowy	-	16	1	17	0	1
Fryzjer	4	35	12	40	11	44
Kucharz	26	60	33	63	21	49
Sprzedawca	126	254	114	267	174	237
Technik handlowiec	-	-	6	19	6	15
Murarz	21	43	22	46	34	53
Hydraulik	-	-	2	14	1	17
Malarz budowlany	5	14	11	23	2	19
Malarz-tapeciarz	1	19	2	20	0	16
Tokarz w metalu	-	24	-	18	3	22
Cukiernik	-	36	3	46	3	42
Krawiec	4	59	8	61	4	52
Górnik eksploatacji podziemnej	-	20	-	24	0	24
Salowa	-	-	-	-	0	18
Sprzątaczką	-	-	-	-	7	30

Tabela 12. Zestawienie najbardziej nadwyżkowych zawodów miasta Raciborza

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Raciborzu

Z przedstawionego raportu Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu wynika, że na lokalnym rynku pracy sytuacja pozostaje trudna i utrzymuje się przewaga zawodów nadwyżkowych nad deficytowymi. Trudność ta wynika nie tylko z tempa rozwoju gospodarki i przybywania miejsc pracy, które jest zbyt małe by wchłonąć większą część rejestrowanego bezrobocia, ale również ze struktury zawodowej samych bezrobotnych. Niedopasowanie posiadanego zawodu do potrzeb pracodawców, nieracjonalny system kształcenia, mało zróżnicowana

oferta szkoleniowa – to tylko niektóre z przyczyn w znalezieniu odpowiedniego zatrudnienia. Obserwacja struktury i ruchu bezrobotnych w 2014r. pozwala wyróżnić kilka zawodów, które cechuje zarówno wysoki poziom bezrobocia, jak i duża skala napływu. Zawody te to przede wszystkim: sprzedawca, kucharz, murarz, ślusarz, krawiec, oraz zawody związane z ekonomią i administracją. W dyspozycji urzędu pracy pozostaje wiele ofert pracy, których nie można obsadzić, pomimo tego, że w ewidencji bezrobotnych figurują osoby o wskazanych kwalifikacjach. Powodami trudności lub niemożności w zrealizowaniu wolnych miejsc pracy są najczęściej: wiek, długotrwałe przerwy w zatrudnieniu, zdezaktualizowane uprawnienia i kwalifikacje zawodowe, a także długotrwałe bezrobocie.

Analizując zapotrzebowanie rynku pracy w odniesieniu do wykształcenia obserwuje się zwykłą tendencję ofert pracy dla osób z wykształceniem zawodowym oraz malejącą liczbę ofert dla osób z wykształceniem średnim i wyższym. Ponadto analizując dane za okres od stycznia do grudnia 2014r. możemy stwierdzić, iż bezrobocie w dalszym ciągu bardziej dotyka kobiety niż mężczyzn. Świadczy o tym wyższy poziom i natężenie zjawiska, mniejsza płynność i większe zagrożenie długotrwałym bezrobociem.

Ciągle najbardziej zagrożone bezrobociem są osoby młode w przedziale wiekowym 18 – 34 lata. Młodzi pracownicy otrzymują najniższe wynagrodzenia oraz są mniej chronieni przez prawo, co prawdopodobnie jest przyczyną tego zjawiska¹.

Zgłaszanym przez przedstawicieli samorządu gospodarczego problemem jest brak osób do pracy z odpowiednim wykształceniem. Należałoby zatem podjąć działania mające na celu przeanalizowanie potrzeb kadrowych raciborskich pracodawców, tak by popyt na pracę zrównał się z podażą pracy.

3.Podmioty gospodarcze miasta Racibórz

3.1 Liczba i struktura firm na terenie miasta

Racibórz od wielu lat postrzegany jest jako silny ośrodek gospodarczy i handlowy, posiadający długoletnie tradycje w przemyśle maszynowym, chemicznym, przetwórstwie rolno-spożywczym, słynący z lokalizacji renomowanych dużych, małych i średnich przedsiębiorstw, znanych z jakości swych produktów. Wysoki poziom raciborskiego biznesu potwierdza fakt, że raciborskie zakłady pracy (Rafako S.A., Mieszko S.A., Henkel S.A., SGL Carbon S.A.) notowane są na giełdach krajowych bądź zagranicznych, co stawia miasto w krajowej czołówce. Raciborskie spółdzielnie i firmy znajdują się obecnie w ścisłym gronie producentów kooperujących z odbiorcami zagranicznymi. O poziomie biznesu świadczy również fakt posiadania przez tutejsze przedsiębiorstwa certyfikatów ISO z serii 9000 i 14 000.

Do największych przedsiębiorstw Raciborza należą:

- RAFAKO S.A. w Raciborzu
- Henkel Polska Sp. z o. o. Oddział w Raciborzu

1 Na podstawie Rocznych Raportów Opisowych za lata 2012-2014 „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie raciborskim”

- Mieszko S.A.
- SGL Carbon Polska S.A.
- Schiever Polska Sp. z o.o.
- Spółdzielnia Meblarska „Rameta” w Raciborzu
- Sunex S.A.
- Koltech Sp. z o.o.
- Produkcja Wyrobów Betonowych „AWBUD” Spółka Akcyjna w Raciborzu.

Zestawienie wszystkich podmiotów gospodarczych miasta Raciborza w latach 2010-2013 ze względu na wielkość zatrudnienia w przedsiębiorstwie przedstawia poniższa tabela.

Liczba zatrudnionych w podmiocie	Lata			
	2010	2011	2012	2013
0-9	4861	4893	5039	5066
10-49	309	305	256	252
50-249	49	49	53	55
250-999	7	6	5	6
1000 i więcej	2	2	2	1
Ogółem	5228	5255	5355	5380

Tabela 13. Podmioty gospodarcze miasta Raciborza ze względu na wielkość zatrudnienia w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Ogólna liczba przedsiębiorstw miasta Raciborza wzrasta z roku na rok – największy przyrost liczby przedsiębiorstw nastąpił w roku 2012 i 2013. Na terenie miasta Raciborza najbardziej liczną grupę przedsiębiorstw pod względem wielkości stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Grupa firm zatrudniających do 9 osób liczyła w 2013 roku 5066 podmiotów. Przedsiębiorstwa małe, zatrudniające od 10 do 49 pracowników w 2013 roku stanowiły 4,6% populacji przedsiębiorstw Raciborza. Najmniej liczną grupę stanowią przedsiębiorstwa duże zatrudniające 250 pracowników i więcej. W 2012 roku w Raciborzu zarejestrowanych było 5 takich przedsiębiorstw, a w roku 2013 6 podmiotów gospodarczych.

Wśród podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Raciborzu znaczącą większość stanowią podmioty prywatne. Zgodnie z danymi uzyskanymi z GUS tylko 288 przedsiębiorstw (stan na koniec 2013 roku) to jednostki sektora publicznego. Natomiast sektor prywatny obejmuje 5092 podmiotów, co stanowi 95%.

Rok	2010	2011	2012	2013
Sektor publiczny	299	297	286	288
Sektor prywatny	4929	4958	5069	5092
Ogółem	5228	5255	5355	5380

Tabela 14. Ogólna liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON miasta Raciborza w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

3.2 Charakterystyka oraz kondycja rozwojowa MSP

Zestawienie zarejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych miasta Raciborza w latach 2010 - 2013 w podziale na wybrane sekcje Polskiej Klasyfikacji Działalności 2007 (PKD 2007) przedstawia poniższa tabela.

Sekcja wg PKD 2007	Liczba Firm w latach				Zmiana 2013 do 2010	Dynamika 2013/2010	Zmiana 2013 do 2012	Dynamika 2013/2012
	2010	2011	2012	2013				
Handel hurtowy i detaliczny	1427	1389	1391	1386	-41	- 3 %	-5	-1 %
Budownictwo	596	594	595	562	-34	- 6 %	-33	-5 %
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	455	469	481	484	29	6 %	3	1 %
Przetwórstwo przemysłowe	473	485	482	498	25	5 %	16	3 %
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	262	286	301	304	42	16 %	3	1 %
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	171	163	175	176	5	3 %	1	1 %
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	139	147	150	149	10	7 %	-1	-1 %
Informacja i komunikacja	112	125	132	136	24	21 %	4	3 %
Transport i gospodarka magazynowa	260	253	253	256	-4	-1 %	3	1 %
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	160	152	158	162	2	1 %	4	2 %
Edukacja	121	113	148	159	38	31 %	11	7 %
Pozostała działalność usługowa	314	324	329	337	23	7 %	8	2 %
Rolnictwo, Leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	46	47	49	50	4	9 %	1	2 %

Tabela 15. Zarejestrowane prywatne podmioty gospodarcze miasta Raciborza w podziale na wybrane sekcje PKD w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

W Raciborzu dominuje najczęściej firm w sektorze handel i usługi. Jednakże w ostatnim czasie można zaobserwować tendencję spadkową w sekcji „Handel hurtowy i detaliczny” (w latach 2010-2013 liczba firm działających w tym sektorze zmniejszyła się o 3% co stanowi 41 podmiotów gospodarczych mniej).

Na przełomie ostatnich lat najczęściej firm powstało w sektorze „Edukacja” tj. wzrosło w 2013 w stosunku do 2010 o 31%, „Informacja i komunikacja” wzrosło o 21% oraz „Pomoc zdrowotna i opieka społeczna” o 16%.

Likwidacje i wyrejestrowanie działalności

Zestawienie wyrejestrowanych prywatnych podmiotów gospodarczych miasta Raciborza w latach 2010-2013 w podziale na wybrane sekcje PKD 2007 przedstawia poniższa tabela.

Seksja wg PKD 2007	Liczba firm w latach				Podmioty wyrejestrowane w 2013 jako % funkcjonujących przedsiębiorstw
	2010	2011	2012	2013	
Handel hurtowy i detaliczny	81	110	86	90	6 %
Budownictwo	34	45	53	56	10 %
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	16	25	31	25	5 %
Przetwórstwo przemysłowe	23	31	26	29	6 %
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	8	13	5	21	7 %
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	18	18	10	19	11 %
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	9	9	7	11	7 %
Informacja i komunikacja	5	5	5	9	7 %
Transport i gospodarka magazynowa	24	19	18	7	3 %
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	11	21	11	7	4 %
Edukacja	9	8	10	8	5 %
Pozostała działalność usługowa	7	17	9	19	6 %
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	4	2	2	1	2 %

Tabela 16. Wyrejestrowane prywatne podmioty gospodarcze miasta Raciborza w podziale na wybrane sekcje PKD w latach 2010 – 2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS

Na podstawie danych zawartych w tabeli można stwierdzić, że najwięcej wyrejestrowanych podmiotów w ogólnej liczbie funkcjonujących przedsiębiorstw jest w sektorze „Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi” oraz „Budownictwo” i „Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca”, „Informacja i komunikacja”.

4. Potencjał edukacyjny i szkoleniowy

Dostępność i rozwój edukacji jest jedną z zasadniczych kwestii mających wpływ na ogólną kondycję miasta. Dobrze wyedukowane społeczeństwo ma szersze możliwości dalszego rozwoju, jest środowiskiem opiniotwórczym i przedsiębiorczym, dba o wizerunek i promocję swojego miasta, pozytywnie wpływa na ogólne zadowolenie społeczności lokalnej.

4.1 Placówki oświatowe miasta Raciborza

W zakresie zadań edukacyjnych, opiekuńczych i wychowawczych w Raciborzu funkcjonują zarówno placówki publiczne, jak i niepubliczne. Są prowadzone przez samorządy, osoby prawne lub fizyczne. W 2013 roku znajdowało się tu 19 placówek przedszkolnych, 15 szkół podstawowych i 10 gimnazjów.

Rodzaj placówki	Lata			
	2010	2011	2012	2013
Przedszkola	15	18	18	19
Szkoła Podstawowa	14	14	15	15
Gimnazjum	9	10	10	10
Licea	3	3	3	3

Tabela 17. Placówki oświatowe w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Szkoły podstawowe posiadają 134 oddziały, do których w 2013r. uczęszczało 2662 uczniów. Gimnazja w 2013r. miały 84 oddziały, liczba uczniów wynosiła 1734. W 2013r. do liceów ogólnokształcących uczęszczało 1279 uczniów (tj. licea bez specjalnych oraz bez dorosłych).

W Raciborzu funkcjonuje kilka różnych szkół ponadgimnazjalnych:

- Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Raciborzu
- II Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza w Raciborzu
- Zespół Szkół Mechanicznych im. Arki Bożka w Raciborzu
- Zespół Szkół Ekonomicznych
- Zespół Szkół Budowlanych i Rzemiosł Różnych w Raciborzu
- Zespół Szkół Specjalnych w Raciborzu
- Zespół Szkół Zawodowych w Raciborzu
- Centrum Kształcenia Ustawicznego

Szkoły publiczne oferują wysoki poziom kształcenia. Pracodawcy z Raciborza i okolic mogą liczyć na pozyskanie młodzieży wykształconej na następujących kierunkach:

1. Zespół Szkół Ekonomicznych: technik ekonomista, technik handlowiec, technik logistyk, technik organizacji reklamy, sprzedawca, technik handlowiec, technik rachunkowości, technik administracji, technik prac biurowych.

2. Zespół Szkół Budowlanych i Rzemiosł Różnych: technik budownictwa, technik drogownictwa, technik architektury krajobrazu, stolarz, murarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, malarz-tapeciarz, posadzkarz, technolog robót wykończeniowych, kowal, kominiarz, betoniarz-zbrojarz, mechanik maszyn i urządzeń drogowych, monter konstrukcji budowlanych, cieśla, dekarz, tapicer, kamieniarz, zdun, ogrodnik, technik architektury krajobrazu, technik budownictwa.

3. Zespół Szkół Zawodowych: technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik analityk, kelner, technik hotelarstwa, lakiernik, fryzjer, kucharz małej gastronomii, rolnik, blacharz samochodowy, cukiernik.

4. Zespół Szkół Mechanicznych: technik mechanik, technik elektryk, technik elektronik, technik informatyk, technik mechatronik, technik mechanizacji rolnictwa, technik teleinformatyk, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik monter maszyn i urządzeń, operator obrabiarek skrawających, elektryk, ślusarz / spawacz (Rafako), operator obrabiarek skrawających Rafako), monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych, technik informatyk, technik mechanizacji rolnictwa, technik mechanik, technik mechanik, technik elektryk.

5. Centrum Kształcenia Ustawicznego oferuje szereg możliwości kształcenia zawodowego dla dorosłych, na kierunkach: operator obrabiarek skrawających, murarz, technik informatyk, technik administracji (zaocznie), technik bhp, technik handlowiec, technik mechanik, programowanie obrabiarek, sterowanych numerycznie CNC. Stałą troską władz samorządowych jest podnoszenie jakości kształcenia.

Obecnie szkoły zawodowe ponadgimnazjalne oferują uzyskanie zawodu w obszarach wskazanych w poniższej tabeli.

Lata	2012	2013
Zasadnicze szkoły zawodowe		
artystyczne	15	12
Ekonomiczne i administracyjne	37	32
Inżynieryjno-techniczne	395	361
Produkcji i przetwórstwa	66	52
Architektury i budownictwa	126	116
Rolnicze i leśne	12	17
Usługi dla ludności	187	163
Technika (łącznie z liceami profilowanymi, szkołami ogólnokształcącymi)		
artystyczne	39	49
społeczne	245	225
Ekonomiczne i administracyjne	201	230
fizyczne	30	50
informatyczne	190	193
Inżynieryjno-techniczne	392	346
Architektura i budownictwo	264	288
Opieka społeczna	62	31
Usługi dla ludności	292	273
Ochrona środowiska	17	10
Szkoły policealne		
społeczne	46	42
medyczne	237	204
Opieka społeczna	44	71

Tabela 18. Szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży według kierunków kształcenia w Raciborzu w latach 2012-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Z powyższej tabeli wynika, że najbardziej popularnymi w Raciborzu kierunkami kształcenia są kierunki inżynieryjno – techniczne oraz medyczne.

4.2 Dostęp do szkolnictwa wyższego

Racibórz zapewnia kształcenie zawodowe nie tylko na poziomie ponadgimnazjalnym, ale również wyższym, oferując w **Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej** studia licencjackie na kierunkach: wychowanie fizyczne, pedagogika, socjologia, edukacja artystyczna, matematyka, historia oraz filologia, a także inżynierskie (automatyka i robotyka) i podyplomowe.

Uczelnia kształci studentów w następujących specjalnościach: zarządzanie zasobami ludzkimi,

media i komunikacja społeczna, zarządzanie finansami w organizacji, odnowa biologiczna, kreacja plastyczna z grafiką użytkową, obraz cyfrowy i fotograficzny, techniki malarskie i projektowanie witrażu, matematyka w finansach i ekonomii, matematyka w informatyce, filologia angielska, filologia germańska, filologia rosyjska, filologia czeska, filologia angielska z filologią czeską, filologia angielska z filologią rosyjską, automatyka przemysłowa oraz sterowniki logiczne.

Obecnie na uczelni studiuje ok. 1300 studentów. Na potrzeby diagnozy przeanalizowano liczbę studentów kształcących się na kierunkach technicznych, które dopiero od kilku lat uruchomione są na uczelni. Dane przedstawia poniższa tabela:

Kierunek / tryb	Liczba studentów na dzień 18.05.2015r.			
	Sem. 2	Sem. 4	Sem. 6	Sem.7
Automatyka i Robotyka Studia stacjonarne	13	20	21	-
Automatyka i Robotyka Studia niestacjonarne	10	10	-	-
Architektura i Urbanistyka Studia stacjonarne	31	47	25	17

Tabela 19. Liczba studentów zawodów technicznych PWSZ w Raciborzu

Źródło: PWSZ w Raciborzu

Uczelnia zajmuje ważne miejsce w całokształcie działań związanych z rozwojem Raciborza, jest istotnym elementem Strategii Rozwoju Miasta. Miasto od początku istnienia uczelni ściśle z nią współpracuje na wielu płaszczyznach. W 2007 r. zawarte zostało porozumienie trójstronnej współpracy Miasta Racibórz, Starostwa Powiatowego w Raciborzu i PWSZ na rzecz rozwoju. Przedmiotem porozumienia było wypracowanie programu pn. Rozwój Gospodarczy Ziemi Raciborskiej poprzez wzmacnianie funkcji PWSZ, który zawierał „Katalog Zadań” do realizacji przez każdego z partnerów w latach 2007-2013 oraz źródła ich finansowania. Zakres współpracy dotyczył w głównej mierze rozwoju bazy sportowo-rekreacyjnej Ziemi Raciborskiej.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa współpracuje z licznymi organizacjami oraz raciborskimi przedsiębiorstwami. W 2010 roku podpisała umowę o współpracy Badawczo - Rozwojowej z Zakładem Produkcyjnym Rafako S.A. Umowa reguluje m.in. takie obszary wspólnych działań, jak koordynacja działalności naukowo-badawczej w ramach projektów realizowanych przez obie instytucje, specjalistyczny rozwój naukowo-pedagogiczny pracowników, organizowanie wykładów, ćwiczeń, zajęć laboratoryjnych i warsztatowych, staży, praktyk studenckich. W ramach współpracy wiele studentów odbywa praktyki studenckie w firmie Rafako.

Miasto Racibórz wspólnie z PWSZ utworzyło również Platformę Innowacji Energooszczędnych w zakresie rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii.

4.3 Poziom wykształcenia

Poziom wykształcenia odgrywa dużą rolę w rozwoju przedsiębiorczości miasta Raciborza. Poniżej zaprezentowano zestawienie wykształcenia mieszkańców powiatu raciborskiego

w 2012 roku.

Powiat raciborski 2012	
Poziom wykształcenia	Liczba osób
Wyższe	6538 osób
Policealne	2116 osób
Średnie	21 980 osób
Średnie ogólnokształcące	5925 osób
Zasadnicze zawodowe	27 025 osób
Podstawowe ukończone	26 775 osób

Tabela 20. Poziom wykształcenia w 2012 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS

Kierunki zdobytego wykształcenia mieszkańców stanowić mogą barierę lub czynnik sprzyjający inwestycjom i rozwojowi gospodarki. Warunkiem, przy którym wykształcenie mieszkańców regionu stanie się czynnikiem powodującym wzrost liczby i wielkości przedsiębiorstw, jest kształcenie przez szkoły i uczelnie (różnych poziomów) zgodnie ze zmieniającymi się wymaganiami pracodawców, co do poziomu wiedzy i umiejętności ich przyszłych pracowników.

Lata	2010	2011	2012	2013
Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe	72,7%	75,2%	81,8%	86,8%
Licea ogólnokształcące	88,9%	84,2%	89,5%	91,5%

Tabela 21. Zdawalność egzaminów maturalnych w latach 2010-2013 przez uczniów kształcących się w szkołach w Raciborzu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

	2010	2011	2012	2013
absolwenci, którzy otrzymali świadectwo dojrzałości	851	819	837	815
Licea ogólnokształcące dla młodzieży bez specjalnych	525	458	492	473
Technika dla młodzieży bez specjalnych	270	313	303	308
uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych	7	4	11	8
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	3	7	6	4
licea profilowane dla młodzieży bez specjalnych	45	35	25	22
Technika dla dorosłych	1	2	0	0

Tabela 22. Uzyskane świadectwa dojrzałości wg typu szkół przez uczniów kształcących się w Raciborzu w latach 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Co roku ponad 800 uczniów (w tym młodzież i dorośli) przystępuje do egzaminu maturalnego. Analizując typy szkół – rośnie liczba absolwentów techników. Jest to zgodne z postulatami mówiącymi o perspektywicznej koncentracji młodzieży na kształceniu technicznym.

Szkoły starają się dostrzegać potrzeby rynku pracy, jednak faktyczne możliwości uzyskania spójności programów szkół i oczekiwań rynku są ograniczone.

Ponieważ podczas rozmów z przedstawicielami przedsiębiorców zgłaszano, że brakuje osób do pracy z odpowiednim wykształceniem, zweryfikowano jaka liczba studentów raciborskich skończyła kierunki techniczne oraz czy ta liczba wzrasta czy też nie. Wyniki prezentuje poniższa tabela. Na ich podstawie stwierdzić należy, że liczba studentów kończących kierunki techniczne nie zmienia się.

Kierunek / tryb	Liczba absolwentów w poszczególnych latach					
	2009 - 2010	2010 - 2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
Automatyka i Robotyka Studia stacjonarne	19	18	16	15	12	14
Automatyka i Robotyka Studia niestacjonarne	12	14	7	14	12	9

Tabela 23. Liczba absolwentów PWSZ w Raciborzu na kierunkach technicznych

Źródło: PWSZ w Raciborzu

4.4 Podstawy przedsiębiorczości w szkołach

W 2002 r. wprowadzono w Polsce do szkół ponadgimnazjalnych przedmiot podstawy przedsiębiorczości. Przedmiot skupia się na przekazaniu podstawowej wiedzy ekonomicznej i wiedzy o gospodarce rynkowej.

Przedsiębiorczość jest definiowana jako „umiejętność dostrzeżenia i wykorzystania (zrealizowania) nowych możliwości produkcyjnych, usługowych czy też organizacyjnych dających szansę na relatywnie duże korzyści w warunkach braku pewności co do sukcesu całego przedsięwzięcia”. Przedmiot raczej przygotowuje uczniów do pełnienia funkcji świadomego ekonomicznie i gospodarczo pracownika firmy, niż przedsiębiorcy. Ponadto program skoncentrowany jest na przekazywaniu wiedzy teoretycznej.

Miasto Racibórz zapewnia w szkołach gimnazjalnych dodatkowe zajęcia z przedsiębiorczości, które realizowane są w wymiarze 1 godziny tygodniowo przez 1 semestr w ostatnich klasach gimnazjum.

4.5 Projekty i konkursy edukacyjne w zakresie przedsiębiorczości

W ostatnich latach duża część dodatkowych działań edukacyjnych realizowana jest przy wykorzystaniu środków unijnych. Miasto skorzystało z wielu programów unijnych tj.: z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Działanie 9.1. Wyrównanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty, z Programu Socrates Comenius oraz z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz z Budżetu Państwa „Przekraczamy granice” w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska Rzeczpospolita Polska 2007 – 2013, działanie 3.3. Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia. W ramach zrealizowanych projektów dzieci i młodzież ze szkół podstawowych

i gimnazjów skorzystały z różnych rodzajów wsparcia, w tym dodatkowych zajęć edukacyjnych rozwijających ich umiejętności, jednakże nie miały zajęć z przedsiębiorczości i prowadzenia własnego biznesu, a jedyne zajęcia, na których promowano prowadzenie własnej działalności, to doradztwo zawodowe. W szkołach średnich sytuacja była podobna. Uczniowie mieli dodatkowe zajęcia biznesowe, ale w niewielkim wymiarze.

Ciekawą formą promowania przedsiębiorczości wśród młodzieży powiatu raciborskiego był zorganizowany przez Raciborską Izbę Gospodarczą oraz Cech Rzemiosł Różnych w Raciborzu wraz z Żorską Izbą Gospodarczą konkurs dla szkół ponadgimnazjalnych pn. „**Młodzieżowy Lider Biznesu 2015**”. Konkurs obejmował zagadnienia z zakresu przedsiębiorczości, ekonomii, finansów oraz biznesu. Jego celem było rozwijanie wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych przedsiębiorczych postaw, ekonomicznych umiejętności, zasobu wiedzy teoretycznej i praktycznej, a także wzmacnianie integracji młodzieży ze środowiskiem biznesu. Partnerem Głównym konkursu była Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., a Partnerem Naukowym Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach. Patronat Honorowy nad wydarzeniem objął prof. Jerzy Buzek.

5. Poziom wykorzystania dostępnych środków na podejmowanie działalności gospodarczej w Raciborzu oraz rozwój istniejących firm

Wielką szansą dla rozwoju przedsiębiorczości są środki pomocowe. Dają one wiele możliwości zarówno dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą oraz dla istniejących przedsiębiorców. W ramach przeprowadzonej diagnozy przeanalizowano jaki był poziom wsparcia otrzymanego przez raciborskich przedsiębiorców i czy chętnie z tej pomocy korzystali.

W poniższej tabeli zaprezentowano otrzymane z Powiatowego Urzędu Pracy dane nt. dotacji udzielonych osobom bezrobotnym na przestrzeni ostatnich lat. Tabela pierwsza prezentuje wielkość dotacji na rozpoczęcie działalności udzielonych w ramach Funduszu Pracy. W drugiej tabeli zaprezentowano wielkość dotacji udzielonych dla mieszkańców powiatu w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego – Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Działanie 6.1, Poddziałanie 6.1.3).

Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej - fundusz pracy

ROK	KOBIETY	MĘŻCZYJNI	RAZEM	OGÓŁEM
2010	46	62	108	1 990 600,00
2011	18	18	36	539 000,00
2012	26	38	64	999 000,00
2013	20	22	42	840 000,00
2014	6	7	13	323 444,00

Ogółem	177	278	455	7 445 510,00
---------------	------------	------------	------------	---------------------

Tabela 24. Zestawienie uzyskanych dotacji w okresie od 2010-2014

Źródło: Opracowanie PUP Racibórz

EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY - Projekt „W przyszłość” Poddziałanie 6.1.3 PO KL

Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

ROK	KOBIETY	MĘŻCZYJNI	RAZEM	KWOTA
2010	-	4	4	74 500,00
2011	-	1	1	15 000,00
2012	1	4	5	75 000,00
2013	9	15	24	480 000,00
2014	30	32	62	1 230 000,00
Ogółem	42	60	102	1 874 500,00

Tabela 25. Zestawienie uzyskanych dotacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Projekt „W przyszłość” w okresie od 2010-2014

Źródło: Opracowanie na podstawie danych PUP Racibórz

Od 1 czerwca 2013 r. PUP realizuje kolejny projekt pn. „Kierunek przedsiębiorczość” w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego (Działanie 6.2 PO KL), którego realizacja zakończy się 30 czerwca 2015 r. W 2014 r. projektem zostały objęte 23 osoby (16 kobiet i 7 mężczyzn), a kwota udzielonego w 2014r. wsparcia ogółem wyniosła: 413 912,44 zł.

Na podstawie powyższych danych oraz rozmów z pracownikami PUP można stwierdzić, że osoby bezrobotne bardzo chętnie korzystały ze wsparcia zewnętrznego na podjęcie działalności gospodarczej. Udzielone dotacje pozwoliły wyjść z bezrobocia wielu osobom, które prowadzą działalność gospodarczą do dziś. Dlatego też, Powiatowy Urząd Pracy kontynuować będzie kolejne projekty w ramach nowej perspektywy finansowej - już przygotował kolejny projekt w ramach nowego programu – Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój.

Przeanalizowano również czy przedsiębiorcy z naszego miasta korzystali ze środków unijnych w ostatnich latach. Okazuje się, że poziom uzyskanego wsparcia na rozwój firm powiatu raciborskiego wynosił powyżej 17 mln zł². Były to środki pozyskane w ramach RPO WSL 2007-2013. Nie jest to jak na cały powiat raciborski wysoka kwota przy kwocie dofinansowania udzielonego firmom w ramach RPO WSL w całym województwie śląskim, bo stanowi ok. 1,5% przyznanych przedsiębiorcom środków (tj. wartość dofinansowania udzielonego w ramach

²

Na podstawie danych dostępnych na portalu: www.mapadotacji.gov.pl

RPO WSL 2007 – 2013 wyniosła 1 175 493 100,32 zł).

Największym problemem szczególnie widocznym w przypadku mikro przedsiębiorców i MŚP jest nie tyle brak dostępu do informacji na temat oferowanych w naszym kraju/regionie instrumentów, programów, konkursów, instytucji wdrażających, lecz zbyt skomplikowane procedury i wymagania określone przez unijne wytyczne. Z drugiej strony przedsiębiorcy obawiają się biurokracji związanej z aplikowaniem i realizacją projektów i niejednokrotnie rezygnują z wnioskowania o dofinansowanie.

Miasto Racibórz prowadzi działania mające na celu zachęcenie przedsiębiorców do podejmowania działalności i rozwoju swojej firmy. Na stronie internetowej miasta dostępna jest zakładka *Działalność gospodarcza*, gdzie znajduje się podstawowa informacja na temat programów i możliwości związanych z dofinansowaniem. Jednak dla wielu przedsiębiorców taka informacja może być niewystarczająca, ponieważ nie wiedzą oni gdzie mają się kierować – do jakich instytucji i organów, czy kwalifikują się do otrzymania wsparcia i jakie warunki muszą spełnić by móc takie wsparcie otrzymać. Wychodząc temu problemowi naprzeciw, Miasto już podjęło działania, żeby wesprzeć przedsiębiorców również w ubieganiu się o środki zewnętrzne tworząc nową komórkę w Urzędzie - Referat Przedsiębiorczości. Obecnie jest w trakcie tworzenia nowego portalu gospodarczego, który również ma być portalem wspierającym firmy w szerokim zakresie, w tym w ubieganiu się o środki zewnętrzne na rozwój swojej działalności.

Ponadto w mieście funkcjonuje niewiele firm konsultingowych i firm wspierających pozyskiwanie środków z funduszy europejskich szczególnie dla MŚP co również może mieć niekorzystny wpływ na poziom wykorzystania dotacji unijnych w poprzednim okresie programowania, dlatego też należy stymulować współpracę między przedsiębiorcami a tymi instytucjami i organizacjami np. poprzez organizację imprez, gdzie te instytucje mogłyby się zaprezentować.

6.Nieruchomości lokalowe

Zasady wynajmu lokali użytkowych będących własnością miasta reguluje Uchwała nr XLV/709/2010 Rady Miasta Racibórz z dn. 29 września 2010 r. Lokale oddaje się w najem osobom fizycznym lub prawnym oraz jednostkom nieposiadającym osobowości prawnej w trybie przetargu nieograniczonego. W szczególnie uzasadnionych przypadkach tj. gdy konieczne jest prowadzenie usług lub pożądaney działalności w danym lokalu, wybór najemcy może nastąpić w drodze przetargu ograniczonego.

Przedmiotem przetargu jest wysokość miesięcznego czynszu najmu lokalu użytkowego. Wykaz lokali użytkowych przeznaczonych do oddania w najem w drodze przetargu znajduje się w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wywieszany jest na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta w Raciborzu.

Jeżeli oddanie lokalu użytkowego w najem w pierwszym przetargu nie doszło do skutku² przeprowadza się drugi przetarg, przy zachowaniu stawki czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej ustalonego do pierwszego przetargu. W sytuacji gdy nie doszło ono do skutku w drugim przetargu miasto oddaje lokal w użytkowanie w drodze bezprzetargowej.

Stawki czynszu za najem lokali użytkowych reguluje zarządzenie Prezydenta Miasta Raciborza nr 1177/2013 z dnia 21.02.2013 r. Zarządzenie określa stawki czynszu za 1m² powierzchni użytkowej lokali użytkowych, garaży, pomieszczeń gospodarczych i pomieszczeń przynależnych oddanych w najem w trybie bezprzetargowym w położonych w poszczególnych strefach. Stawki te stanowią minimalną stawkę czynszu do przetargu na wysokość miesięcznego czynszu najmu oraz obowiązują przy oddawaniu lokali w najem w trybie bezprzetargowym.

L.p.	Rodzaj lokalu:	Stawka netto za 1 m ² pow. użytkowej (w zł)	
		Strefa I (ulice: Długa, Mickiewicza, Nowa, Odrzańska i Rynek)	Strefa II (pozostałe ulice)
1.	Lokale handlowe:		
	a) księgarnie	11,00	6,00
	b) inne	18,00	8,010
2.	Lokale gastronomiczne:		
	a) alkoholem	18,00	8,00
	b) bez alkoholu	11,00	6,00
3.	Lokale biurowe:		
	a) przeznaczone pod działalność finansową i pośrednictwa finansowego	40,00	20,00
	b) przeznaczone pod działalność nie wymienioną w pkt a)	18,00	8,00
4.	Lokale produkcyjne i usługowe:		
	a) naprawa sprzętu i urządzeń domowych	11,00	5,00
	b) inne	18,00	6,0
5.	Gabinety lekarskie i usługi medyczne	11,00	6,00
6.	Usługi deficytowe	8,00	3,00
7.	Działalność niedochodowa, organizacje nie prowadzące działalności gospodarczej	6,00	2,00
8.	Pracownie artystyczne wynajęte twórcom do prowadzenia działalności w dziedzinie kultury i sztuki.	Czynsz najmu ustala się na zasadach określonych w Ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (tekst jednolity z 2005 r. Dz. U. Nr 31, poz. 266 z póź.zm)	
9.	Garaże	4,32	4,32

II.

1.	Pomieszczenia przynależne do lokalu użytkowego	20% stawki czynszu za wynajem lokalu	20% stawki czynszu za wynajem lokalu
2.	Pomieszczenia gospodarcze	1,00 zł	

Tabela 26. Zestawienie obowiązujących stawek w mieście Racibórz

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Racibórz

Obowiązujące na terenie miasta stawki za wynajem lokali nie są wysokie. Mimo to, w Raciborzu ponad 15% lokali użytkowych jest niezasiedlonych co prezentuje poniższa tabela.

Dotyczy to przede wszystkim lokali zlokalizowanych poza centrum. Podstawowym problemem jaki może mieć wpływ na brak zainteresowania wynajmem lokalu użytkowego z miasta mimo niskiej stawki czynszowej, jest niski standard lokali miejskich, które wymagają remontu lub adaptacji na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej. Miasto ma na uwadze ten fakt i zapewnia przedsiębiorcom udogodnienia w tym zakresie. I tak dla osób prowadzących działalność gospodarczą wynajmujących lokal użytkowy w drodze przetargowej i bezprzetargowej, miasto zapewnia zwolnienia z opłaty czynszowej na czas przeprowadzenia remontu. Ponadto w przypadku nie wynajęcia lokalu użytkowego w ciągu 2 miesięcy od daty ogłoszenia o oddaniu w najem przedmiotowego lokalu użytkowego w drodze bezprzetargowej, w formie negocjacji ustalone mogą być: czas obowiązywania obniżki stawek czynszu oraz obniżka stawki czynszowej.

LOKALE UŻYTKOWE				
Nazwa danych	Ogółem:	w budynkach		
		Gminy Racibórz	samoistne posiadanie Gminy	Wspólnot Mieszkaniowych
Ilość lokali	420	226	24	170
Powierzchnia użytkowa 2 (m)	22 899	11 822	1 436	9 641
z czego:				
Ilość lokali zasiedlonych	355	x	x	x
Powierzchnia użytkowa 2 lokali zasiedlonych (m)	17 148	x	x	x
Ilość pustostanów	65	x	x	x
Powierzchnia 2 pustostanów (m)	5 751	x	x	x

Tabela 27. Zestawienie lokali użytkowych – stan na dzień 30.04.2015 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Raciborzu – Wydział Lokalowy.

Kolejną przyczyną, która może powodować brak obsadzenia lokali jest ogólny problem przedsiębiorców z utrzymaniem działalności w obecnej trudnej sytuacji gospodarczej na rynku oraz „moda na zakupy” w sieciowych sklepach w centrach handlowych.

Poza lokalami, które są oddawane w wynajem w wyżej opisanej formie, Miasto prowadzi także Ośrodek Współpracy Gospodarczej, w którym dysponuje lokalami komercyjnymi, Start-upami i Inkubatorem Przedsiębiorczości. Lokale wynajmowane są na preferencyjnych warunkach zgodnie z obowiązującym Zarządzeniem Nr 1174/2013 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 20 lutego 2013r. oraz Zarządzeniem NR 1177/2013 Prezydenta Miasta Raciborza z dnia 21 lutego 2013r. w sprawie ustalenia stawek czynszu za najem lokali użytkowych, garaży, pomieszczeń gospodarczych i pomieszczeń przynależnych w zasobie Gminy Miasta Racibórz.

Miasto wynajmuje lokale użytkowe w Ośrodku na warunkach dogodnych dla przedsiębiorcy: tj. uproszczonej procedury przyjęcia do ośrodka, preferencyjnych stawek czynszu. Obecnie 100% lokali komercyjnych jest zasiedlonych są przez podmioty gospodarcze. Natomiast jest potrzeba wypromowania Start-upów i Inkubatorów, które stanowią atrakcyjną ofertę lokalową dla nowo powstałych przedsiębiorców lub absolwentów chcących rozpocząć działalność gospodarczą w mieście.

Sprzedaż lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Racibórz na rzecz ich najemców odbywa się zgodnie z przepisami zawartymi w uchwale nr XLI/745/2010 Rady Miasta Racibórz z dnia 27 października 2010 r. w sprawie zasad sprzedaży lokali użytkowych stanowiących własność Gminy Racibórz.

Zgodnie z ww. uchwałą pierwszeństwo w ich nabyciu przysługuje najemcom, którzy w dniu wejścia w życie tej uchwały mają zawarte umowy najmu na czas nieoznaczony i prowadzą w lokalu działalność gospodarczą. Lokale użytkowe będące przedmiotem najmu sprzedaje się wyłączenie

w trybie bezprzetargowym. Najemcom lokali użytkowych przysługuje wówczas pierwszeństwo nabycia lokalu w przypadku, gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

1. Umowa najmu zawarta jest na czas nieokreślony a najem trwa przynajmniej przez okres dwóch lat i najemca prowadzi w nim działalność gospodarczą we własnym imieniu i na własny rachunek;
2. Najemca należycie wywiązuje się z warunków określonych w umowie, a w szczególności nie zalega z opłatami czynszowymi.

Natomiast wolne lokale użytkowe sprzedaje się w trybie przetargu i sprzedaż lokalu odbywa się za gotówkę lub na wniosek najemcy, może także zostać rozłożona na raty.

Na podstawie przeprowadzonej analizy wewnętrznej w zakresie sprzedaży lokali, stwierdzono, że prywatyzacja lokali użytkowych przebiega w mieście raczej bezproblemowo. Każdy wynajmujący lokal przedsiębiorca, który spełnia wymogi określone w wyżej opisanej uchwale i wyrazi chęć jego wykupu ma taką możliwość bez zbyt długiego oczekiwania.

Poniżej zestawienie sprzedanych lokali użytkowych w latach 2010-2014

Rok	lokale na rzecz najemców	lokale w trybie przetargowym
2010	6	0
2011	0	1
2012	0	1
2013	1	0
2014	1	3

Tabela 28. Zestawienie sprzedaży lokali użytkowych – stan na dzień 22.05.2015 r.

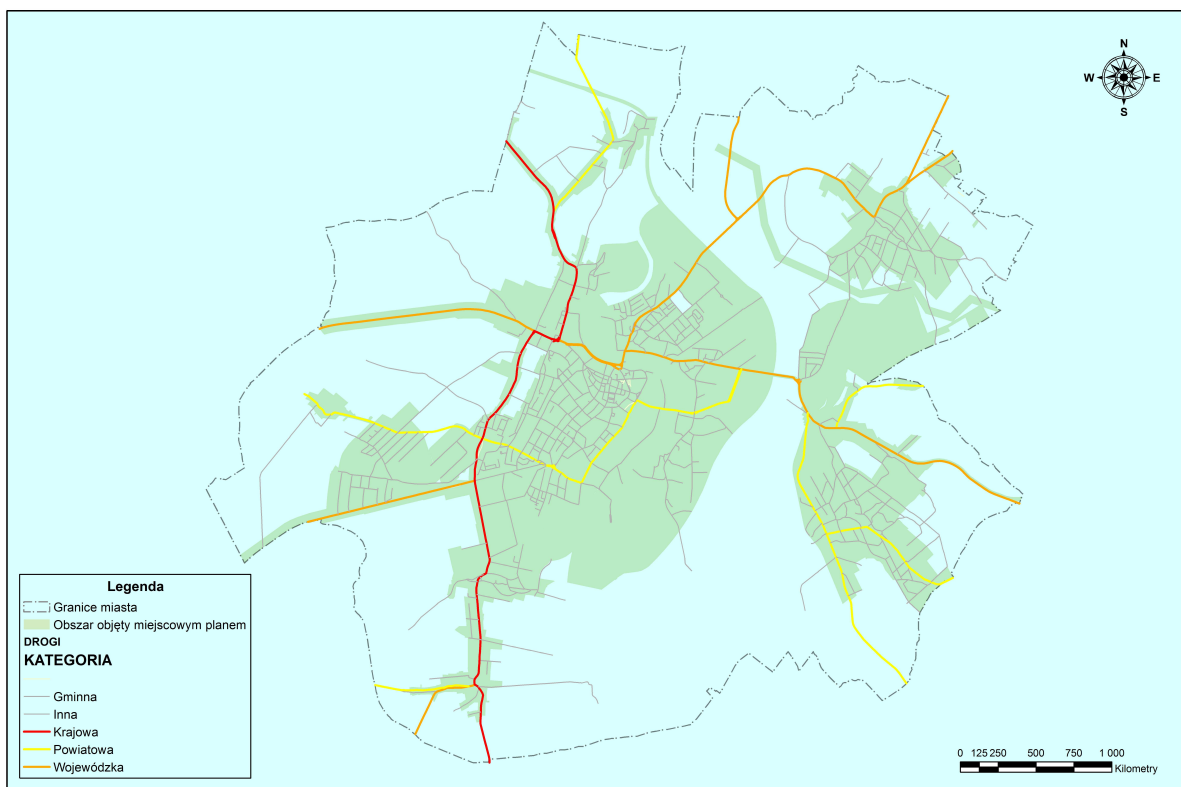
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Raciborzu

7. Zagospodarowanie przestrzenne miasta Racibórz

Racibórz dysponuje terenami inwestycyjnymi zlokalizowanymi w różnych częściach miasta. Położenie terenów wynika ze „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Racibórz” oraz „Miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Racibórz”.

W Raciborzu powierzchnia pokryta miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego wynosi ok. 38%. Pewne obszary wciąż nie są objęte takimi planami.

MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO MIASTA RACIBÓRZ

Z dokumentu pt. „Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym miasta Raciborza oraz ocena aktualności studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Raciborza oraz Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego” wynika, że na terenie miasta należy „wykreować” odpowiednią bazę terenów dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, która będzie stanowić konkurencyjną ofertę w stosunku do terenów zlokalizowanych w miejscowościach sąsiednich. Określenie „odpowiednią” odnosi się do wskazania atrakcyjnych terenów pod zabudowę mieszkaniową z uwzględnieniem przede wszystkim dostępności do niezbędnej infrastruktury technicznej, układu komunikacyjnego czy komunikacji zbiorowej, ale także atrakcyjnych w kontekście otaczającej przestrzeni - dostępności do terenów rekreacyjnych, niezbędnych usług publicznych i komercyjnych. Dotyczy to przede wszystkim terenów, dla których przyjęte ustalenia w obowiązujących planach ograniczają możliwości inwestycyjne.

Z powyższego dokumentu wynika również, że w celu poszerzenia oferty terenów inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie miasta należy przystąpić do opracowania planu miejscowego w zakresie wskazania niezabudowanych terenów dla realizacji zabudowy przemysłowej dla tzw. przemysłu ciężkiego obejmującego m. in. przemysł budowlany, chemiczny, elektromaszynowy czy mineralny.

8. Dostępna baza terenów przeznaczonych na cele inwestycyjne i mieszkaniowe

W Raciborzu na cele inwestycyjne i mieszkaniowe przeznaczony jest szereg gruntów i budynków będących w posiadaniu miasta, w tym m.in.:

- 3-działki inwestycyjne przy ul. Gospodarczej o pow. 0,9 ha- 1,1ha w Strefie Ekonomicznej pod zabudowę przemysłową,
- 9-działek inwestycyjnych przy ul. Bartka Lasoty o pow. od 24ha do 72 ha, pod zabudowę przemysłowo-usługową dla małych i średnich przedsiębiorców,
- Teren inwestycyjny przy ul. 1-go Maja o pow. łącznej 9,5 ha pod zabudowę przemysłową,
- Teren inwestycyjny przy ul. Rudzkiej o pow. łącznej 37.8 ha pod tereny sportu, rekreacji i infrastruktury towarzyszącej,
- Teren inwestycyjny przy ul. Jana Pawła II o pow. ok. 1,1 ha po zabudowę usługową wielkopowierzchniową,
- Teren inwestycyjny przy ul. Mariańskiej o pow. 0,5 ha pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i/lub usługową,
- Teren inwestycyjny przy ul. Żorskiej o pow. 0,7 ha pod zabudowę usługową wielkopowierzchniową,
- Kompleks działek gruntu pod realizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej przy ul. Górna-Dolna. Aktualnie dla terenu prowadzona jest procedura zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta oraz opracowana została wstępna koncepcja podziału terenu na aktualnie obowiązującym planie miejscowym, w wyniku której powstanie 16-działek budowlanych. Docelowo po zmianie planu na całym obszarze terenu powstanie 24 działek budowlanych,
- Działka przy ul. Mariańskiej – Słowackiego o pow. 1288m², przeznaczona pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną, zlokalizowana w strefie śródmiejskiej miasta w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i osiedla mieszkaniowego z zabudową wielorodzinną,
- Teren zabudowany wolnostojącym budynkiem mieszkalnym przy ul. Szkolnej 12a o pow. gruntu 0,10 ha pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną,

9. Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna

Na terenie miasta Raciborza funkcjonuje podstrefa Jastrzębsko – Żorska Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, obejmująca obecnie powierzchnię 6,6341 ha.

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. jest instytucją właściwą dla tych firm, które chcą skorzystać z pomocy publicznej w formie zwolnień podatkowych, ponosząc nakłady inwestycyjne lub tworząc nowe miejsca pracy. Ulgi podatkowe przyznawane inwestycjom na obszarze KSSE są dostosowane do zasad obowiązujących w podobnych instytucjach w krajach Unii Europejskiej.

Ulgi w podatku dochodowym dla firm inwestujących w Katowickiej SSE mogą być naliczane wg jednego z poniższych sposobów:

1. Zwolnienie podatkowe naliczane w oparciu o koszty inwestycyjne:

- Dla dużych przedsiębiorstw łączna kwota ulgi podatkowej może wynieść 25% poniesionych kosztów inwestycyjnych
- Dla średnich i małych przedsiębiorstw zwolnienie podatkowe wynosi odpowiednio 10 i 20% więcej.

2. Zwolnienie podatkowe naliczane w oparciu o kreację nowych miejsc pracy:

- Łączna kwota ulgi podatkowej może wynieść 25% dwuletnich kosztów zatrudnienia na nowo stworzonych miejscach pracy w strefie
- Dla średnich i małych przedsiębiorstw zwolnienie podatkowe wynosi odpowiednio 10 i 20% więcej.

Miastu udało się sprzedać już 43% terenów objętych strefą (2,8208 ha).

Działalność inwestora w strefie przyczynia się do tworzenia nowych miejsc pracy, budowy powiązań kooperacyjnych, rozwoju infrastruktury, podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej regionu i przyciągania nowych inwestycji, co w efekcie zwiększa również wpływy budżetu samorządu z podatków. Dlatego też miasto Racibórz zabiega aktualnie o włączenie nowych obszarów miasta do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

W tym celu podjęto uchwałę nr V/48/5015 z dnia 25 marca 2015 r. w sprawie wyrażenia zgody na włączenie w obszar Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. Podstrefy Jastrzębsko-Żorskiej nieruchomości gruntowej położonej w Raciborzu przy ulicy Cecylii obejmującej kompleks działek gruntu o łącznej powierzchni 7,5352 ha. Biorąc pod uwagę przemysłowy charakter ww. nieruchomości atutem miasta Racibórz jest pozyskanie inwestorów, którzy zrealizują cel wymagany wytycznymi planu miejscowego. Włączenie nieruchomości objętych niniejszą uchwałą do Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Podstrefie Jastrzębsko-Żorskiej uatrakcyjni ofertę sprzedaży w kontekście preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, jak również zwiększy areał i funkcjonalność już prosperującej w sąsiedztwie Strefy.

10. Dotychczasowa sprzedaż terenów inwestycyjnych

W poniższych tabelach zaprezentowano jak kształtowała się w ostatnich latach sprzedaż terenów niezabudowanych oraz terenów zabudowanych.

	Sprzedaż terenów niezabudowanych w latach			
	2010	2011	2012	2013
Tereny Przemysłowe	-	-	-	2,8208 ha
Tereny Usługowe	0,8572 ha	-	0,8362 ha	2,1124 ha
Tereny Wielorodzinne	-	0,0668 ha	0,0612 ha	-
Inne	0,3353 ha	0,0395 ha	-	0,0182 ha
Razem	1,1925 ha	0,1063 ha	0,8974 ha	4,9514 ha

Tabela 29. Sprzedaż terenów niezabudowanych w lata 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Raciborzu – Wydział Gospodarki Nieruchomościami

Analizując sprzedaż gruntów na przełomie 2010-2013 roku można zauważyć, że w 2013 roku zostało sprzedanych najwięcej gruntów niezabudowanych o łącznej powierzchni 4,9514 ha, w tym 2,8208 ha to powierzchnia objęta specjalną strefą ekonomiczną.

	Sprzedaż terenów zabudowanych w latach			
	2010	2011	2012	2013
Tereny Przemysłowe	-	-	-	-
Tereny Usługowe	0,0450 ha	0,0395 ha	-	0,0032 ha
Tereny Wielorodzinne	-	-	-	0,0146 ha
Inne	-	0,2920 ha	-	3,3930 ha
Razem	0,0450 ha	0,0015 ha	-	3,4108 ha

Tabela 30. Sprzedaż terenów zabudowanych w lata 2010-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta w Raciborzu – Wydział Gospodarki Nieruchomościami.

Analizując sprzedaż terenów zabudowanych na przełomie 2010-2013 roku można zauważyć, że podobnie jak w przypadku terenów niezabudowanych w 2013r. sprzedano najwięcej gruntów zabudowanych o łącznej powierzchni 3,4108 ha.

Może być to związane z faktem, że miasto zintensyfikowało działania w zakresie promocji inwestycyjnej i przeprowadziło w ramach projektów unijnych szeroką akcję promocyjno – inwestycyjną.

11. Promocja terenów inwestycyjnych

Miasto Racibórz promuje od kilku lat swoje tereny inwestycyjne (usługowe, mieszkaniowe) na specjalnie utworzonej podstronie portalu www.raciborz.pl oraz na portalu „Invest In Silesia” www.invest-in-silesia.pl.

W związku z promocją terenów inwestycyjnych miasto przygotowało i wydało materiały promocyjne w postaci folderów gospodarczych tj.: „Zainwestuj i zamieszkać w Raciborzu! Dobry klimat dla biznesu”, „Katalog ofert inwestycyjnych”. Zostały one przygotowane w 2013r. i przyczyniły się do wzrostu sprzedaży terenów inwestycyjnych w wyniku czego zaprezentowana w nich oferta inwestycyjna jest obecnie częściowo zdezaktualizowana.

Ponadto wspólnie z Powiatem Raciborskim zrealizowało projekt pt.: „Powiat raciborski to dobra inwestycja”, w ramach którego przygotowano pakiet ofert inwestycyjnych miasta zawierających kompleksowe dane planistyczne, geodezyjno – kartograficzne i ekonomiczne o nieruchomościach komunalnych przeznaczonych do zagospodarowania. Oferty inwestycyjne były promowane m.in.: w prasie ogólnopolskiej i branżowej (Rzeczpospolita, Gazeta Wyborcza, Puls Biznesu), na antenie Telewizji TVS 60, w mediach internetowych: gazeta.pl, Money.pl, inwestycje.pl, gazetaprawna.pl, Onet.pl, interia.pl, zumi.pl, gazetadom.pl, dom.pl, gospodarka.pl, nieruchomości.nf.pl, bankier.pl, polityka.pl, wyborcza.biz, biznes.gazeta.pl oraz na targach inwestycyjnych „Investfield” w Poznaniu.

Urząd Marszałkowski prezentował wszystkie oferty inwestycyjne miast województwa śląskiego, w tym miasta Raciborza, w ramach projektu „Invest In Silesia” w Monachium na Międzynarodowych Targach Nieruchomości EXPO REAL 2012.

Podjęte działania promocyjne przełożyły się na zwiększoną sprzedaż terenów inwestycyjnych odnotowaną w 2013 r.

Ponieważ konkurencja w pozyskaniu inwestorów jest coraz większa, władze miasta utworzyły nową komórkę – Referat Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestora, która odpowiedzialna jest m.in. za wspieranie rozwoju przedsiębiorczości, pozyskiwanie inwestorów oraz za zindywidualizowaną i pełną obsługę potencjalnych inwestorów i deweloperów.

Najbardziej popularnym środkiem komunikacji, z którego korzystają inwestorzy jest Internet, dlatego też istotna będzie również internetowa promocja terenów inwestycyjnych miasta Raciborza, w tym na platformie społecznościowej jaką jest **Facebook**. Wykorzystanie Facebooka do promocji terenów inwestycyjnych jest zasadne z uwagi na jego popularność oraz znakomite pozycjonowanie w wyszukiwarkach. Ponadto jest to obecnie najpopularniejszy serwis na świecie.

12.Ulgi w podatkach oferowane przedsiębiorcom przez Miasto

Miasto Racibórz oferuje od kilku lat ulgę w podatku od nieruchomości. Obecnie w ramach Uchwały nr XLI/576/2014 z dnia 25 czerwca 2014 roku. Pomoc udzielona na podstawie niniejszej uchwały jest pomocą de minimis, a jej udzielenie następuje zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 1407/2013z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis (Dz. Urz. UE L Nr 35).

Zwolnienia od podatku od nieruchomości dotyczą:

- nowo wzniesionych na podstawie pozwolenia na budowę budynków i budowli, w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą,
- budynków już istniejących, w których dokonano przebudowy i nadbudowy na podstawie pozwolenia na budowę, w których przez ostatnie 3 lata od daty złożenia wniosku nie była prowadzona działalność gospodarcza, przy czym zwolnienia od podatku dotyczy tylko tej części budynku, która została przebudowana lub nadbudowana.

W uchwale wskazana jest również maksymalna kwota zwolnienia określonego w okresie 3 lat nie może przekroczyć 50% udokumentowanych nakładów na inwestycję.

Przeanalizowano również jak kształtował się poziom udzielonych przez miasto ulg w podatkach w latach 2012-2014. W 2014 r. z ulgi skorzystały 3 podmioty. W 2013 r. z ulgi skorzystał jeden przedsiębiorca. Podobnie w 2012 r. z ulgi również skorzystał jeden przedsiębiorca.

13. Instytucje otoczenia biznesu

Instytucje otoczenia biznesu (IOB) to instytucje typu non profit, które nie działają dla osiągnięcia zysku lub przeznaczają zysk na cele statutowe, służą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. W Raciborzu funkcjonują:

Raciborska Izba Gospodarcza – www.rig-raciborz.pl

Powstała we wrześniu w 1990 roku. Jest organizacją zrzeszającą przedsiębiorstwa i osoby prowadzące działalność gospodarczą. Członkami Izby są m.in. potentaci z branży energetycznej realizujący wielomilionowe inwestycje w całym kraju. Podstawowym celem funkcjonowania Raciborskiej Izby Gospodarczej jest wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Izba zrzesza obecnie 62 członków z różnych branż, w tym handlowo - usługowej, gastronomicznej, produkcyjnej, budowlanej.

Od 2008 roku Izba jest organizatorem imprezy pt.: „Filary Ziemi raciborskiej”. Współpracuje z Powiatową Izbą Gospodarczą w Opawie. Zrealizowała także projekty unijne tj.: „Biznes bez granic” i „Międzynarodowa Gala Filar Ziemi Raciborskiej”. Ważnym zadaniem Izby jest promowanie wśród młodzieży postaw progospodarczych, w tym poprzez współorganizację konkursu „Młodzieżowy Lider Biznesu”. RIG od wielu lat współpracuje z miastem realizując różne przedsięwzięcia.

Cech Rzemiosł Różnych – www.cechraciborz.com.pl

Jest to najdłużej działająca organizacja pozarządową zajmująca się problemami gospodarczymi w mieście. Obecnie zrzesza 150 przedsiębiorców. Skupia on przedsiębiorców zajmujących się typową działalnością rzemieślniczą (fryzjerzy, piekarze, cukiernicy, stolarze itp.).

Celem organizacji jest m.in. nadzór nad praktyczną nauką zawodu (w 146 zakładach szkoli się 481 uczniów), organizowanie kursów i szkoleń specjalistycznych – branżowych, doszkalających, informacyjnych. Nadzoruje proces kształcenia młodego człowieka przez okres 3 lat. Proces ten wieńczy egzamin czeladniczy organizowany przez Izbę Rzemieślniczą w Katowicach. Stowarzyszenie udziela także porad dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej, rachunkowej czy prawa pracy. W ramach Ośrodka Kształcenia Zawodowego „Rzemiosło” przy Cechu rzemiosł Różnych w Raciborzu organizuje także szkolenia i specjalistyczne kursy.

Ośrodek Współpracy Gospodarczej

W Raciborzu funkcjonuje Ośrodek Współpracy Gospodarczej oferujący przedsiębiorcom lokale komercyjne, Start-upy i Inkubatory Przedsiębiorczości. Ww. lokale zapewniają wsparcie dla przedsiębiorców w początkowych stadiach działalności gospodarczej poprzez wynajęcie powierzchni biurowej na korzystnych warunkach finansowych – niższych niż rynkowe.

W ramach oferty Inkubatora, przedsiębiorcy rozpoczynający działalność lub prowadzący działalność krócej niż 1 rok mogą przez 12 miesięcy nieodpłatnie korzystać ze stanowisk biurowo - komputerowych w specjalnie przygotowanym pomieszczeniu biurowym z dostępem do sieci teleinformatycznej. Korzystającymi z funkcji „Start-upów” są osoby samozatrudniające się, które podejmują działalność gospodarczą lub którzy prowadzą działalność gospodarczą nie dłużej niż 3 lata. Realizacja „Start-up” odbywa się poprzez udostępnianie powierzchni użytkowej w formie samodzielnych lokali biurowych.

Działania te wspierają rozwój przedsiębiorczości miasta i samozatrudnienia, jak również poprawę konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, zwiększając tym samym potencjał gospodarczy miasta.

14. Podejmowane przez miasto inicjatywy na rzecz wspierania przedsiębiorczości

Konsultacyjna Rada Gospodarcza

Na mocy Zarządzenia Prezydenta Miasta Racibórz nr 119/2015 z dnia 1 kwietnia 2015 r. powołana została Konsultacyjna Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Racibórz. Sprawuje ona funkcje opiniodawczo – doradcze w sprawach związanych z rozwojem gospodarczym miasta Racibórz, reprezentuje lokalne środowiska gospodarcze oraz wspiera działania Prezydenta Miasta Racibórz poprzez wiedzę, doświadczenie oraz znajomość problemów gospodarki miasta Racibórz. Rada uprawniona jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw projektów i rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania gospodarki miasta Racibórz, może uczestniczyć w opiniowaniu oraz przygotowaniu projektów uchwał Rady Miasta i zarządzeń Prezydenta Miasta Racibórz związanych z gospodarką. Konsultuje oraz opiniuje wdrażanie i funkcjonowanie przedsięwzięć przygotowywanych przez Prezydenta Miasta Racibórz, dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej i inwestycyjnej w mieście. Rada może konsultować i wydawać opinie dotyczące spraw zgłoszonych przez Prezydenta Miasta Racibórz, członków Rady oraz przedstawicieli środowiska gospodarczego miasta Racibórz. Posiedzenia Rady odbywają się co najmniej raz na pół roku. Każdy przedsiębiorca działający na obszarze miasta Racibórz lub chcący na jej obszarze działalność rozpocząć może zgłosić wniosek do rozpatrzenia przez Radę. Wniosek powinien dotyczyć istotnych spraw gospodarczych miasta Racibórz i zawierać uzasadnienie. Uczestnictwo w Radzie ma charakter społeczny.

W skład Rady wchodzi:

- 1) przedstawiciele środowiska gospodarczego Raciborza
- 2) przedstawiciele środowiska naukowego związanego z gospodarką;
- 3) przedstawiciele Prezydenta Miasta Racibórz (Zastępca Prezydenta Miasta ds. Gospodarczych, Naczelnik Wydziału Rozwoju).

Platforma Innowacji Energooszczędnych

W dniu 2 października 2013r. podpisany został **List Intencyjny w sprawie utworzenia Platformy Innowacji Energooszczędnych** między Miastem Racibórz a następującymi instytucjami i podmiotami: Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, RAFAKO S.A., Energetyka Solarna Ensol Sp. z o.o, Geosystem Burek, Kotyza s.c., Alumast S.A., Viessmann Sp. z o.o, Pekao Leasing Sp. z o.o., Raciborska Izba Gospodarcza. Platforma ma za zadanie integrować środowiska naukowo-badawcze, samorządowe, gospodarcze i finansowe, a jej misją jest wspólna realizacja przedsięwzięć badawczych, edukacyjnych, biznesowych i medialnych oraz integracja branży, jej dalszy rozwój, reprezentacja na rynkach zagranicznych, promocja ziemi raciborskiej jako obszaru rozwoju i zastosowania powyższych technologii.

Polsko – Czeska Gospodarcza Platforma Informacyjna

Miasto Racibórz realizuje obecnie projekt „Polsko-Czeska Gospodarcza Platforma Informacyjna” w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007- 2013. Gospodarcza Platforma Informacyjna (GPI), która ma powstać w ramach projektu, ma być portalem gospodarczym stworzonym na potrzeby lokalnego biznesu.

Jest to innowacyjne rozwiązanie umożliwiające przepływ informacji gospodarczych dla przedsiębiorców jako użytkowników ww. systemu. Platforma umożliwi przedsiębiorcy prezentację własnej firmy oraz ma zapewnić konsultacje pomiędzy środowiskiem biznesu a samorządem i urzędami. Stworzenie systemu powinno wpłynąć na poprawę warunków funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw i MŚP, rozwój gospodarczy, rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz integrację środowiska gospodarczego.

W realizację projektu zaangażowani są partnerzy: RIG, Cech Rzemiosł Różnych, Okresni hospodářská komora Opava, Urząd Miasta Opava.

Konferencje OZE

W związku z faktem, że Racibórz jest miastem wiodącym w Polsce w zakresie produkcji urządzeń dla energetyki odnawialnej oraz promocji ich wykorzystania w lokalnych systemach energetyki odnawialnej, w 2014 r. zorganizowano **VII Forum Przemysłu Energetyki Słonecznej i Biomasy**. Zorganizowane zostało przez: Instytut Energetyki Odnawialnej we współpracy z Miastem Racibórz oraz Raciborską Izbę Gospodarczą. Forum było największym spotkaniem biznesowym w sektorze energetyki prosumenckiej w Polsce. Uczestniczyło w nim kilkaset osób z największych firm z branży mikroinstalacji OZE, przede wszystkim prezesi oraz kadra zarządzająca firmami.

Inne formy wspierania przedsiębiorców

Dokonano również analizy innych nieopisanych wcześniej form współpracy oraz działań wspierających przedsiębiorczość. Należy do nich m.in. zaliczyć dotacje udzielane z budżetu miasta Racibórz na realizację zadań polegających na modernizacji indywidualnych źródeł ciepła i/lub montażu ekologicznych systemów przygotowania ciepłej wody użytkowej, które

udzielane są zarówno osobom prywatnym, jak i przedsiębiorcom.

Ponadto miasto na podstawie Ustawy „Ordynacja podatkowa” może dokonywać odroczenia, umorzenia, rozłożenia płatności na raty zobowiązań jakie przedsiębiorcy względem miasta posiadają, np. w sytuacji gdy chodzi o ważny interes podatnika, co jest bardzo dużym dla przedsiębiorców udogodnieniem i niejednokrotnie ratuje „byt” firmy na rynku.

15. Kierunki wspierania przedsiębiorczości

Punktem wyjścia do wyodrębnienia priorytetowych dla miasta działań wspierających rozwój przedsiębiorczości było przeprowadzenie szczegółowej analizy w zakresie szeroko rozumianej przedsiębiorczości i prowadzonej na terenie miasta działalności gospodarczej. W tym celu przeanalizowano szczegółowo podstawowe dane i statystyki dotyczące miasta Racibórz oraz zdiagnozowano dotychczasowe działania realizowane w mieście, które związane są z kreowaniem warunków rozwoju przedsiębiorczości, a w tym:

- zagospodarowanie przestrzenne miasta
- gospodarowanie majątkiem miasta
- polityka podatkowa i finansowa
- istniejące instytucje wspierające przedsiębiorczość
- działania edukacyjne promujące przedsiębiorczość

Zgromadzone dane pozwoliły wyznaczyć kierunki jakie należy podjąć oraz pozwoliły wskazać działania, które należy kontynuować i ewentualnie usprawnić oraz pokazały co należałoby udoskonalić celem pobudzania rozwoju przedsiębiorczości. I tak na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno – gospodarczej określono cel główny Programu, który brzmi następująco:

CEL GŁÓWNY: Zwiększenie potencjału gospodarczego Miasta Racibórz i wzrost liczby nowych miejsc pracy poprzez kreowanie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i poziomu inwestycji.

Powyższy cel realizowany będzie poprzez działania w ramach wyodrębnionych 4 obszarów działań wspierających przedsiębiorczość:

I - Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej

II – Promocja inwestycyjna

III – Rozwój przedsiębiorczości

IV – Edukacja przedsiębiorczości i dostosowanie kwalifikacji młodzieży, studentów i osób poszukujących pracy do potrzeb lokalnych przedsiębiorców

15.1 Obszar I – Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej

- 1. Przeprowadzenie szczegółowej analizy lokalnej polityki przestrzennej miasta Racibórz oraz wprowadzenie rozwiązań mających na celu kreowanie warunków do rozwoju przedsiębiorczości poprzez:**

- 1) Przeprowadzenie analizy założeń lokalnej polityki przestrzennej miasta (w tym Studium uwarunkowań kierunków zagospodarowania przestrzennego, Planu Zagospodarowania Przestrzennego) w celu wygenerowania obszarów rozwojowych miasta przewidywanych na lokowanie inwestycji i podejmowanie działalności gospodarczej.
 - 2) Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wyłonionych terenów rozwojowych miasta przewidywanych na lokowanie inwestycji i podejmowanie działalności gospodarczej.
- 2. Zwiększenie atrakcyjności miejskiej bazy inwestycyjnej poprzez:**
- 1) Sukcesywne i kompleksowe uzbrajanie terenów inwestycyjnych stanowiących zarówno własność Miasta, jak i własność prywatną.
 - 2) Zapewnienie atrakcyjnych warunków obrotu nieruchomościami obejmujących sferę produkcyjną, w tym wydzielenie gruntów do oddania w użytkowanie wieczyste oraz promocja tej formy nabywania nieruchomości.
- 3. Zapewnienie atrakcyjnych zasad korzystania z lokali użytkowych będących własnością miasta na cele gospodarcze, w szczególności dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy oraz spotykających się z utrudnieniami w prowadzeniu działalności gospodarczej poprzez:**
- 1) Zastosowanie preferencyjnych stawek czynszu za wynajmowane przez Miasto lokale użytkowe.
 - 2) Kontynuację działań obejmujących oferowanie lokali użytkowych w ramach Ośrodka Współpracy Gospodarczej na preferencyjnych warunkach oraz promocja start – upów i inkubatorów.
 - 3) Udoskonalenie dotychczasowego systemu sprzedaży lokali użytkowych stanowiących własność miasta.
- 4. Zapewnienie stabilnego systemu podatkowego w celu stworzenia atrakcyjnych warunków do inwestowania poprzez:**
- 1) Wykonanie analizy udogodnień podatkowych w celu rozważenia możliwości wprowadzenia ulg w podatkach dla przedsiębiorców tworzących nowe miejsca pracy.
 - 2) Utrzymanie ulgi podatkowej oferowanej przez miasto związanej z nakładami na inwestycje oraz informowanie na bieżąco potencjalnych inwestorów o istniejących udogodnieniach podatkowych.
- 5. Włączanie kolejnych obszarów miasta do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz realizacja działań związanych z uzbrojeniem terenów zlokalizowanych w strefie z przeznaczeniem na działalność MŚP, w tym:**
- 1) Włączanie kolejnych obszarów miasta do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.
 - 2) Realizacja w ramach RPO WSL projektu pn. „Uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych typu brownfield, w tym kompleksowe uzbrojenie terenów w mieście Racibórz – ul. Cecylii i Komunalna” (pod warunkiem otrzymania dofinansowania), w ramach którego uzbrojenie obejmie powierzchnię 6,76 ha.
 - 3) Realizacja działań mających na celu pozyskanie firm z sektora MŚP, które na terenie strefy zlokalizują swoją działalność (przeprowadzenie ankiet wśród przedsiębiorców, podpisanie deklaracji współpracy).

15.2 Obszar II – Promocja inwestycyjna

1. Usprawnienie pracy Urzędu Miasta w zakresie czynności administracyjnych wykonywanych wobec inwestorów:

- 1) Ustalenie procedur i zasad obsługi inwestorów w celu usprawnienia procesu inwestowania.
- 2) Coaching inwestora czyli zapewnienie przez Referat Przedsiębiorczości i Obsługi Inwestora kompleksowej, osobistej i profesjonalnej opieki nad inwestorem aż do momentu sfinalizowania inwestycji tj. wsparcie inwestora na każdym etapie procesu inwestycyjnego i pozyskiwania decyzji administracyjnych, pomoc w rozwiązywaniu problemów związanych z inwestycją, itp.
- 3) Badanie opinii inwestorów w celu wyłonienia powodów, które skłoniły inwestora do zainwestowania bądź rezygnacji ze zlokalizowania inwestycji na terenie miasta.

2. Przygotowanie kompleksowej oferty inwestycyjnej oraz interaktywnej mapy inwestycyjnej Raciborza zawierającej podstawowe informacje o mieście i jego ofercie inwestycyjnej wraz z określeniem miejsc i warunków inwestowania, w tym:

- 1) Przygotowanie „banku danych” o nieruchomościach gminnych zlokalizowanych w mieście przeznaczonych do wykorzystania na cele gospodarcze (w tym z podziałem na tereny przemysłowe, usługowe, rekreacyjno-sportowe, itp.).
- 2) Wyodrębnienie kluczowych terenów inwestycyjnych do skomercjalizowania oraz opracowanie szczegółowych koncepcji ich zagospodarowania zawierających część opisową, wizualizację, prezentację połączeń drogowych, prezentację rozwiązań w zakresie infrastruktury technicznej i wstępne oszacowanie kosztów.
- 3) Rozbudowa strony internetowej miasta - zakładki prezentującej tereny inwestycyjne, w tym zamieszczenie koncepcji dot. wyodrębnionych do sprzedaży terenów, ich wizualizacji i zdjęć oraz udostępnienie oferty inwestycyjnej miasta na nowo tworzonego portalu dla przedsiębiorców – www.Silesiainfo.org.

3. Marketing terytorialny Raciborza czyli prowadzenie polityki informacyjnej i promocyjnej w zakresie prezentowania możliwości inwestowania na terenie miasta, w tym:

- 1) Nawiązanie współpracy z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Polską Agencją Informacji i Inwestycji Zagranicznych w celu włączenia do ich oferty terenów inwestycyjnych miasta.
- 2) Podejmowanie przez Referat Przedsiębiorczości aktywnych działań mających na celu pozyskanie inwestora (promocja oferty inwestycyjnej na Facebooku, telefonowanie, wysyłanie do potencjalnych inwestorów pism z ofertą inwestycyjną, folderów promujących miasto, poszukiwanie inwestorów w prasie biznesowej, itp.).
- 3) Opracowanie nowych materiałów promocyjno - informacyjnych oraz publikacji na temat terenów inwestycyjnych w mieście oraz prezentujących koncepcje ich zagospodarowania (w j. polskim, j. angielskim, j. niemieckim, j. francuskim).
- 4) Udział w misjach gospodarczych, forach, konferencjach, targach inwestycyjnych o zasięgu regionalnym, krajowym i zagranicznym.
- 5) Przeprowadzenie kampanii informacyjno-promocyjnej nt. bazy inwestycyjnej oraz oferowanych ulg podatkowych.

15.3 Obszar III – Rozwój przedsiębiorczości

- 1. Rozpowszechnianie wiedzy nt. podstawowych aspektów prowadzenia działalności gospodarczej oraz opracowanie zintegrowanego systemu informacji dla przedsiębiorców i osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą poprzez:**
 - 1) Przygotowanie portalu internetowego dla przedsiębiorców www.Silesiainfo.org zawierającego kompendium wiedzy praktycznej z zakresu prowadzenia własnej firmy (niezbędne informacje dot. prowadzenia własnej firmy, informacje o systemie podatkowym, informacje o przeprowadzanych w mieście przetargach, ofercie inwestycyjnej, zapewnienie za pośrednictwem portalu możliwości przeprowadzenia konsultacji z instytucjami obsługującymi biznes, itp.).
 - 2) Opracowanie poradnika – „Vademecum wiedzy dla przedsiębiorców”.

- 2. Wspieranie działań związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej oraz pobudzanie rozwoju firm, w tym:**
 - 1) Promocja działań PUP i oferowanego przez PUP wsparcia na podjęcie działalności gospodarczej dla osób bezrobotnych (udostępnianie na portalu miejskim informacji na temat prowadzonych naborów, realizowanych przez PUP projektów, itp.).
 - 2) Promocja wsparcia oferowanego dla innych grup niż osoby bezrobotne, w tym oferowanych przez Górnośląską Agencję Rozwoju Regionalnego w ramach projektów unijnych, pożyczek preferencyjnych.
 - 3) Kontynuacja działań realizowanych w ramach Ośrodka Współpracy Gospodarczej poprzez zapewnienie lokalnym przedsiębiorcom możliwości korzystania z oferowanych lokali użytkowych, start – upów i Inkubatorów.

- 3. Wypracowanie systemu zachęt dla ludzi młodych chcących osiedlić się w Raciborzu:**
 - 1) Analiza możliwości przyznawania mieszkań komunalnych osobom młodym decydującym się na zamieszkanie w Raciborzu, w tym: osobom młodym podejmującym pracę w mieście, rozpoczynającym działalność gospodarczą.
 - 2) Wyłonienie zasobu działek budowlanych do sprzedaży na preferencyjnych zasadach, tak by zmotywować ludzi młodych do zamieszkania i podejmowania pracy w Raciborzu.
 - 3) Popularyzacja wśród pracodawców praktyk i staży studenckich jako doskonałego sposobu na pozyskiwanie wartościowych pracowników poprzez stworzenie na portalu gospodarczym www.Silesiainfo.org bazy praktyk i staży oferowanych na raciborskim rynku.
 - 4) Organizacja konkursu wśród młodych ludzi na najlepszy biznesplan na prowadzenie firmy w Raciborzu w celu promocji przedsiębiorczych postaw wśród młodych ludzi i zachęcenia ich do wiązania swojej przyszłości z Raciborzem.
 - 5) Zapewnienie na terenie miasta preferencyjnych opłat za żłobki i przedszkola.

- 4. Uwzględnienie w rocznych „Programach Współpracy Miasta Racibórz z Organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego” konkursów na realizację zadań publicznych obejmujących działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości.**

- 5. Ścisła współpraca z organizacjami przedsiębiorców, realizacja wspólnych przedsięwzięć oraz rozbudowa lokalnej sieci instytucji wspierania biznesu poprzez:**
- 1) Zapewnienie udziału przedstawicieli środowiska gospodarczego (tj. Konsultacyjnej Rady Gospodarczej, Raciborskiej Izby Gospodarczej, Cechu Rzemiosł Różnych) w tworzenie planów związanych z życiem gospodarczym miasta, w tym wspólne opracowanie „Programu Wspierania Przedsiębiorczości na lata 2015-2020”.
 - 2) Realizację wspólnych przedsięwzięć gospodarczych mających wpływ na poprawę stanu rynku pracy oraz życia mieszkańców przy wykorzystaniu środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej (w tym: organizowanie wspólnych szkoleń i warsztatów praktycznych u przedsiębiorców, wydawanie wspólnych materiałów informacyjnych i szkoleniowych).
 - 3) Nawiązanie współpracy ze stowarzyszeniami i fundacjami działającymi na rzecz rozwoju przedsiębiorczości np. z fundacją „Twoja Inicjatywa Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości” w celu organizacji cyklicznych spotkań i warsztatów dla przedsiębiorców.
- 6. Podjęcie współpracy z instytucjami i podmiotami wspierającymi biznes i działającymi na rzecz przedsiębiorców w celu wspierania przedsiębiorczości w mieście:**
- 1) Nawiązanie współpracy z ZUS, PUP, Urząd Skarbowy, Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną, Urzędem Celnym, Starostwem Powiatowym, Komendą Powiatową Policji w celu współtworzenia platformy www.Silesiainfo.org.
 - 2) Współpraca z ZUS, Urzędem Skarbowym w celu zapewnienia w mieście tzw. jednookienowej obsługi przedsiębiorcy poprzez pełnienie dyżurów pracowników do obsługi przedsiębiorców.
- 7. Nawiązanie współpracy z lokalnymi bankami celem rozpropagowania ofert kredytowych dla przedsiębiorców.**
- 8. Intensyfikacja działań promujących i upowszechniających przedsiębiorczość na terenie miasta oraz działań związanych z badaniami i rozwojem (B+R), innowacyjnością oraz partnerstwem publiczno – prywatnym poprzez:**
- 1) Organizację imprez promujących przedsiębiorczość, w tym wśród osób młodych (np. Raciborskie targi biznesu, Dni Przedsiębiorczości) oraz kontynuację dotychczasowych imprez, jak „Filary ziemi raciborskiej”.
 - 2) Upowszechnianie Odnawialnych Źródeł Energii w ramach Platformy Innowacji Energooszczędnych oraz dotacji dla przedsiębiorców na realizację zadań polegających na modernizacji indywidualnych źródeł ciepła i/lub montażu ekologicznych systemów przygotowania ciepłej wody użytkowej.
 - 3) Wyróżnianie co roku niedługo działających i odnoszących sukces w mieście przedsiębiorców (np. za stworzenie w mieście największej liczby miejsc pracy, za działania B+R, itp.) i przyznawanie im nagród.
 - 4) Upowszechnianie innowacji i B+R na terenie miasta podczas różnorodnych spotkań i konferencji (B+R i innowacje jako szansa zapewnienia wysokich zysków oraz prezentacja portfolio dostępnych instrumentów wsparcia w obszarze B+R oraz innowacji).
 - 5) Promocję formuły partnerstwa publiczno – prywatnego oraz wygenerowanie zadań i przedsięwzięć możliwych do zrealizowania w tej formie.

9. Bieżące wykorzystywanie finansowych środków unijnych na cele gospodarcze w związku z nową perspektywą finansową Unii Europejskiej 2014 – 2020 poprzez przygotowanie i realizację projektów unijnych w zakresie wspierania MŚP oraz wspieranie przedsiębiorców w ubieganiu się o dofinansowanie:

- 1) Powołanie na terenie Ośrodka Współpracy Gospodarczej Centrum Informacji dla przedsiębiorców, w ramach którego zapewnione będą konsultacje w zakresie ubiegania się o dofinansowanie z UE na rozwój swojej firmy.
- 2) Monitoring organizowanych w ramach nowej perspektywy konkursów, tworzenie koncepcji realizacji projektów obejmujących rozwój i wsparcie przedsiębiorczości na terenie miasta oraz koordynacja ich przygotowywania i realizacji.
- 3) Udostępnianie na portalu internetowym www.Silesiainfo.pl informacji o trwających naborach i konkursach oraz w zakładce *Działalność gospodarcza* na portalu www.raciborz.pl.

15.4 Obszar IV – Edukacja przedsiębiorczości oraz dostosowanie kwalifikacji młodzieży, studentów i osób poszukujących pracy do potrzeb lokalnych przedsiębiorców

1. Dostosowanie miejskiej oferty edukacyjnej do potrzeb lokalnego rynku pracy oraz promocja i edukacja dot. przedsiębiorczości poprzez realizację projektów edukacyjnych i innych przedsięwzięć promujących przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży, w tym:

- 1) Realizacja projektów edukacyjnych zapewniających dodatkowe zajęcia rozwijające u uczniów umiejętności deficytowe na lokalnym rynku pracy oraz zajęć promujących prowadzenie własnego biznesu/działalności, w tym przygotowywania biznesplanu, oceny ryzyka w przyszłej działalności, wybór systemu podatkowego, organizacja wizyt i spotkań z przedsiębiorcami, itp.
- 2) Organizacja wymian młodzieżowych przy wsparciu środków unijnych (np. programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej, programu ERASMUS+), których motywem będzie przedsiębiorczość.
- 3) Organizacja wydarzeń i imprez promujących przedsiębiorczość wśród dzieci i młodzieży (organizacja Dnia przedsiębiorczości, Targów Biznesu dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych; rozpowszechnianie wśród szkół i przedsiębiorców organizowanej przez Fundację Młodzieżowej Przedsiębiorczości ogólnopolskiej inicjatywy pod patronatem Prezydenta RP pt. „Dzień przedsiębiorczości”, przeprowadzenie w placówkach oświatowych „Raciborskiej Międzyszkolnej Olimpiady wiedzy nt. Przedsiębiorczości”).
- 4) Nawiązanie współpracy szkół ze środowiskiem gospodarczym w celu popularyzacji wiedzy z zakresu przedsiębiorczości poprzez organizację wykładów oraz zajęć praktycznych z dziedziny prowadzenia małej firmy.

2. Wzmocnienie współpracy z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w zakresie badania rynku pracy:

- 1) Podjęcie wspólnych działań obejmujących przeprowadzenie badań sytuacji ekonomicznej lokalnej gospodarki i rynku przedsiębiorstw w celu określenia bieżących i przewidywanych potrzeb szkoleniowych oraz przekwalifikowań, stworzenia

długoterminowej prognozy w zakresie kierunków rozwoju gospodarczego i określenia przyszłych potrzeb ilościowych odpowiednio zawodowo przygotowanych pracowników oraz wyłonienia branż gospodarczych istotnych dla miasta.

- 2) Zawarcie porozumienia obejmującego organizację i zapewnienie studentom praktyk w Urzędzie Miasta Racibórz i w miejskich jednostkach organizacyjnych.
 - 3) Powadzenie polityki w zakresie przedsiębiorczości akademickiej oraz zachęcenie studentów do aktywnej działalności gospodarczej poprzez fuzję inkubatorów: tj. Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości oraz start-upów i inkubatorów w ramach Ośrodka Współpracy Gospodarczej.
- 3. Realizacja idei uczenia się przez całe życie i budowy społeczeństwa opartego na wiedzy oraz stwarzanie możliwości elastycznej zmiany profilu kwalifikacji pracowników zgodnie z potrzebami rynku pracy.**

16. Zakończenie

Pomimo, że Miasto podejmowało i podejmuje szereg przedsięwzięć związanych ze wsparciem sektora przedsiębiorstw to, jak wykazała przeprowadzona diagnoza oraz analiza dotychczasowych działań w zakresie posiadanych zasobów terenów inwestycyjnych, nieruchomości budynkowych przeznaczonych pod usługi oraz potencjału zasobów mieszkaniowych, wiele realizowanych zadań na różnych płaszczyznach funkcjonowania życia społeczno-gospodarczego trzeba cały czas doskonalić.

Należy skupić się przede wszystkim na zatrzymaniu i ściągnięciu do Raciborza ludzi młodych na co wskazują dane statystyczne przeprowadzone w diagnozie. To ludzie młodzi stanowią i będą stanowić o potencjale naszego miasta w przeciągu najbliższych lat, stąd w założeniach zastosowano szereg mechanizmów zachęcających ludzi młodych do zamieszkania i podejmowania pracy w Raciborzu.

Położono szczególny nacisk na poprawę atrakcyjności inwestycyjnej i promocyjnej, tak aby z jednej strony usystematyzować realizację wielu funkcji związanych z gospodarką przestrzenną i finansową w świetle istniejącego otoczenia gospodarczego zewnętrznego i wewnętrznego gminy, a z drugiej strony należy skupić się na każdym inwestorze aby poprawić sposób szeroko rozumianej obsługi inwestora do stale wzrastających standardów światowych.

W założeniach dużą rolę odegrać ma dostępność do środków unijnych na najbliższe lata, a realizacja wielu zadań uzależniona będzie od otrzymania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych. Podkreślić również należy, że wskazane w niniejszym opracowaniu założenia i ich realizacja wymagać będzie zaangażowania wielu instytucji działających na terenie miasta, co wynika z ich kompetencji.

Kolejnym etapem opracowania „Programu Wspierania Przedsiębiorczości Miasta Racibórz na lata 2015 – 2020” będzie przeprowadzenie badania potrzeb i oczekiwań przedsiębiorców działających na terenie miasta poprzez konsultacje i organizację bezpośrednich spotkań warsztatowych. Będą oni mogli się wypowiedzieć z jakimi borykają się problemami, czego najbardziej oczekują i potrzebują, a z drugiej strony skonfrontują swoje potrzeby z propozycjami przedstawionymi w niniejszych założeniach. Po przeprowadzeniu tych działań będzie można przystąpić do przygotowania finalnego dokumentu.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba ludności miasta Raciborza wg grup wieku i płci w latach 2010-2013	4
Tabela 2. Liczba ludności w Raciborzu w latach 1995-2013	4
Tabela 3. Prognoza demograficzna GUS dla miasta Racibórz do 2030 r.....	5
Tabela 4. Liczba mieszkańców miasta Racibórz z podziałem na wiek w latach 2010-2013	5
Tabela 5. Migracje ludności w powiatach w latach 2012	5
Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w latach 2012-2014	6
Tabela 7. Liczba osób bezrobotnych wg w latach 2012-2014.....	7
Tabela 8. Wykaz osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Raciborzu wg wieku w latach 2012-2014	7
Tabela 9. Najliczniej reprezentowane ogółem zawody miasta Raciborza w latach 2012-2014	8
Tabela 10. Wykaz zgłoszonych ofert pracy w wybranych zawodach	9
Tabela 11. Zestawienie deficytowych zawodów miasta Raciborza	11
Tabela 12. Zestawienie najbardziej nadwyżkowych zawodów miasta Raciborza.....	11
Tabela 13. Podmioty gospodarcze miasta Raciborza ze względu na wielkość zatrudnienia w latach 2010-2013	13
Tabela 14. Ogólna liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych w systemie REGON miasta Raciborza w latach 2010-2013	13
Tabela 15. Zarejestrowane prywatne podmioty gospodarcze miasta Raciborza w podziale na wybrane sekcje PKD w latach 2010-2013.....	14
Tabela 16. Wyrejestrowane prywatne podmioty gospodarcze miasta Raciborza w podziale na wybrane sekcje PKD w latach 2010 – 2013	15
Tabela 17. Placówki oświatowe w latach 2010-2013	16
Tabela 18. Szkoły ponadgimnazjalne dla młodzieży według kierunków kształcenia w Raciborzu w latach 2012-2013	17
Tabela 19. Liczba studentów zawodów technicznych PWSZ w Raciborzu	18
Tabela 20. Poziom wykształcenia w 2012 roku	19
Tabela 21. Zdawalność egzaminów maturalnych w szkołach Raciborzu w latach 2010-2013 .	19
Tabela 22. Uzyskane świadectwa dojrzałości wg typu szkół w Raciborzu w latach 2010-2013	19
Tabela 23. Liczba absolwentów PWSZ w Raciborzu na kierunkach technicznych.....	20
Tabela 24. Zestawienie uzyskanych dotacji w okresie od 2010-2014	22
Tabela 25. Zestawienie uzyskanych dotacji w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Projekt „W przyszłość” w okresie od 2010-2014	22
Tabela 26. Zestawienie obowiązujących stawek w mieście Racibórz.....	24
Tabela 27. Zestawienie lokali użytkowych – stan na dzień 30.04.2015 r.....	25
Tabela 28. Zestawienie sprzedaży lokali użytkowych – stan na dzień 22.05.2015 r.....	26
Tabela 29. Sprzedaż terenów niezabudowanych w lata 2010-2013.....	30
Tabela 30. Sprzedaż terenów zabudowanych w lata 2010-2013.....	30